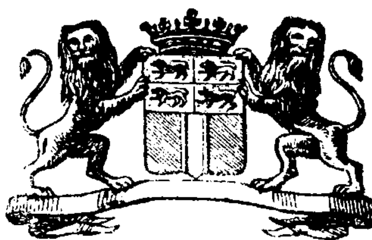
Nº. 171.  Aº. 1859.

WOENSDAG 20 JULIJ.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . ƒ 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

KENNISGEVING.

Het HOOFD van het GEMEENTEBESTUUR van *ROTTERDAM*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in e provincie Zuidholland, op den 11den dezer maand is xecutoir verklaard:

Een primitief Kohier voor de Belasting op het Personeel, bevattende aanslagen in wijk 3, dienst 1859—60, behoorende tot de eerste afdeeling dezer gemeente;

Dat vermeld Kohier ter invordering is gesteld in handen van den Heer Ontvanger, en ieder daarop voorkomende erpligt is zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden oet te voldoen, en dat heden de termijn van *drie maanden* ıgaat, binnen welke de reclames behooren te worden ıgediend.

Rotterdam den 19 *Julij* 1859.

Het Hoofd van het Gemeentebestuur,
J. F. HOFFMAN.

Jean Chrétien Baud.

II.

Op denzelfden dag, dat de Commissarissen Generaal, a de taak hun door den Koning opgedragen volbragt : hebben, het oppergezag van N. Indië nederlegden n „de Hooge Regering van N. Indië plegtiglijk adden ingewijd" (public. van 19 Januarij 1819), werd ean Chrétien Baud bevorderd tot den rang van ılgemeenen Secretaris, in de plaats van Reinier)'Ozy, die een zetel in den Raad van Indië bekwam. Iet *Staatsblad* van Nederlandsch Indië wijst aan, an welke groote maatregelen Baud getuige is geweest. Ons bestek gedoogt niet, daaromtrent in bijzonderheden te treden, doch wat het *Staatsblad* niet zegt, aar niettemin bekend is geworden, is, dat de adiezen van Baud reeds destijds in hooge achting onden bij van der Capellen, en dat hij in diens egerings-maatregelen dikwerf grooter aandeel had ehad, dan zijne onderteekening tot waarneming van : uitgevaardigde publicatiën. Langzamerhand evenel had er tusschen beide eenige verwijdering plaats: aud was van meening dat van der Capellen de voetappen niet drukte van de Commissarissen-Generaal, ı hij verlangde derhalve tot eene gewijzigde rigting, ie niet met de zijne overeenstemde, niet mede te erken. Zijne gezondheid was bovendien, ten gevolge an onverpoosde inspanning en omvattenden arbeid, :voelig geknakt; hij verzocht en verkreeg in Augustus 821 zijn eervol ontslag, omdat destijds nog niet de gel gold van het verleenen van verlof naar Nederınd tot herstel van gezondheid, en verliet op 16 Oct. ın hetzelfde jaar het eiland Java, om in Europa ieuwe ligchaamskrachten te verzamelen. Wij moeten ierbij aanstippen, dat boven en behalve de betrekingen door hem bekleed, Baud van 1817 tot 1821 : functiën waarnam van Directeur van het Civiel, ı directeur van het Militair Weduwen- en Weezenfonds; at hij was Commissaris van de gewapende dienst, an het Instituut voor Doofstommen te Groningen ı Commissaris van het Instituut voor Blinden te msterdam.

Tot in mei 1824 bleef Baud in Holland buiten nbtelijke betrekkingen, doch niet zonder nuttigen ·erkkring. Deze tijdelijke werkeloosheid werd verlaard doordien de Heer Falck Minister was van olonïën en met de inzigten van baron van der Capellen olkomen instemde. Na zijne terugkomst in het Vaderınd werd hij met het ridderkruis der orde van den Nederındschen Leeuw begiftigd. Wetenschap en kunst, andel, scheepvaart en nijverheid vonden in hem òf ·n beoefenaar òf een beschermer, naar de begrippen, die hij van derzelver bevordering had opgevat. ı dat tijdperk zijns levens valt ook de oprigting van e Nederlandsche Stoombootmaatschappij, die hij in 823 met de heeren C. van Vollenhoven, G. M. .oentgen en John Cockerill tot stand bragt, en 'aarvan de statuten op den 10den November van at jaar door den Koning werden goedgekeurd. Na .n bestaan van 36 jaren mag men, gewis, aan ie Maatschappij de verdienste niet ontzeggen, dat ·j aan de rivierstoomvaart en aan de ontwikkeling er industrie hier te Lande den eersten schok tot ooruitgang heeft gegeven. In Mei 1824 droeg Koning Villem I eene eervolle taak aan Baud op; de Koning enoemde hem tot Lid en Secretaris van de Commissie, elast met het ontwerpen van de artikelen der overenkomst met de Nederlandsche Handelmaatschappij, ·rwijl hij later de functiën van Secretaris bij de algeıeene Vergadering van afgevaardigden vervulde. De aam van Baud is derhalve ook verbonden aan dat roote handelsligchaam, hetwelk, vooral in de eerste jden van de nieuwe ontwikkeling van Nederlands andel en scheepvaart, zoo onberekenbare diensten an het Vaderland heeft bewezen. Vele jaren later, ı 1846, werkte hij, als Minister van Koloniën, mede ɔt de verlenging van het octrooi van dezelfde Maatchappij.

Koning Willem I benoemde hem, den 30sten Julij 824, tot directeur van de Oost-Indische Zaken bij et Ministerie van nationale nijverheid en koloniën, n, toen later dat Ministerie eene wijziging onderging, 0 Mei 1825, tot Directeur voor de Koloniën bij het Iinisterie van Marine en Koloniën. Tegelijkertijd ervulde hij, van 1825 tot 1830, de betrekking van Consulent der Commissie voor de Protestantsche Kerken in Oost- en West-Indië, en werd hij, bij Koninklijk besluit van 19 Augustus 1828, met Muntinghe enoemd tot Lid der Commissie, aan wie de gewigıge taak was opgedragen tot aanwijzing van de uddelen, om den Javaschen opstand te dempen.

Tot in 1832 vervulde Baud de betrekking van directeur voor de Koloniën bij het Ministerie van Marine en Koloniën, toen hij in September van dat jaar zich inscheepte, om naar Java terug te keeren. Doch onder welke andere omstandigheden! De man, die als kadet onze bezittingen bezocht, op die reis de hardste wederwaardigheden had doorgestaan, en, ten tweeden male daarheen vertrokken, verpligt was, van de onderste sport der ambtelijke ladder op te klimmen, keerde thans ten derden male naar de Indiën terug, maar nu, volgens de geheime Koninklijke besluiten van 22 en 28 Julij 1832, „om bij afwezigheid of vertrek naar Europa van den Commissaris-generaal van den Bosch, in afwachting van „'s Konings nadere beschikking, diens plaats te „vervangen." In Januarij 1833 te Batavia aangekomen, fungeerde hij tot ultimo Junij van dat jaar als vice-president van de Hooge Regering, en werd toen bij publicatie van 2 Julij (Ind. Staatsbl. nº. 38) door den Commissaris-generaal, graaf van den Bosch, geïnstalleerd als Gouverneur-Generaal ad interim over Nederlandsch Indië. Die aanstelling was te eervoller, daar graaf van den Bosch nog langen tijd daarna als Commissaris-generaal zijn gezag in Indië oefende; doch het was hem, gelijk de publicatie het uitdrukte: „oirbaar voorgekomen, om reeds nu, voor „zoo veel het dagelijksche bewind van zaken aangaat, „aan de voornoemde Koninklijke bevelen gevolg te „geven." Van den Bosch en Baud waren twee mannen, die elkander volkomen begrepen; wat het geniale brein van den een wist te vinden, daaraan wist de ander vorm, leven en uitvoering te geven. En toch scheen niet altijd hetzelfde beginsel de beide Staatsmannen te leiden. Graaf van den Bosch voerde het stelsel van cultuur in, niet alleen uit een finantiëel oogpunt, maar ook in de innige overtuiging, dat dit stelsel voor den Inlander zelf het meest wenschelijke was voor zijnen toestand. Baud hielp dat stelsel uitvoeren en bevestigde het later grootelijks, hetzij als Gouverneur-Generaal ad interim, hetzij als Minister van Kolonien, maar steeds omdat de drang der omstandigheden hem geene andere keuze overliet. Van deze zijne gevestigde overtuiging zijn de bewijzen vele voorhanden. Wij zullen slechts enkele regels aanhalen uit zijne merkwaardige redevoering over art. 59 van het Indische Regerings-reglement van 1854. „Ik zal niet herhalen" — zeide hij toen — „wat ik meer dan eens „over het cultuurstelsel heb gezegd. Ik zal slechts „kortelijk herinneren, dat ik de directe inmenging „der Regering met de industrie der ingezetenen, welke „in dat cultuurstelsel opgesloten ligt, niet overeenkomstig acht met gezonde Regerings-beginselen. Ik „zal slechts herinneren, dat ik meer dan eens heb „gezegd, dat wanneer de nood van het moederland „het Indisch Bestuur er niet toe gedwongen had, het „naar mijn inzien wenschelijk en pligtmatig zou zijn „geweest, in Indië het Regeringsstelsel te volgen, dat „onder alle hemelstreken, onder alle omstandigheden, „het beste is: dat, namelijk, waaronder de Regering „zich bepaalt tot het verleenen van bescherming, tot „het maken van wijze wetten, tot het openen van middelen van gemeenschap, tot het maken van wegen, „kortom tot bevordering *middellijk* van de welvaart „en de industrie der ingezetenen, met onthouding „van alle *onmiddellijke* bemoeijingen, daarmede, onder „wat vorm of benaming ook." (*)

Het zou ons te verre voeren, indien wij stap voor stap de handelingen van den heer Baud, als Gouverneur-Generaal ad interim, nagingen: wij zouden als het ware de geschiedenis van het geheele tijdvak der wording en ontwikkeling van het cultuurstelsel moeten verhalen. De eerste stap, die de heer Baud tot ontwikkeling van dat stelsel, na het vertrek van graaf van den Bosch deed, was zijn bekend besluit van 28 Maart 1834, n.º 1, waarin hij, ten einde het stelsel van cultures door zijnen voorganger ingesteld, in aard, doel en strekking met meerdere juistheid te doen opvatten, eenige hoogstbelangrijke te dier zake betrekkelijke gedeelten van het, door den graaf van den Bosch achtergelaten archief, publiek maakte. Men meent zelfs te durven aannemen, dat deze meesterlijke uiteenzetting van hetgeen het cultuurstelsel beoogt en hoe het moet worden uitgevoerd, van de eigen hand van den heer Baud is geweest. Hij rigtte, om alleen de groote maatregelen met een enkel woord aan te stippen, gemeenschappelijk met graaf van den Bosch zoogenaamde établissementen van landbouw op, die veel overeenkomst hadden met de inrigtingen der Maatschappij van Weldadigheid, en vestigde de militaire administratie in Indië op de grondslagen, waarop zij nu nog grootendeels rust. Het nieuwe reglement voor 's Lands constructiewinkel te Soerabaija getuigde van zijne belangstelling in die gewigtige inrigting, waarbij hij het beginsel van verstrekkingen, later ook in het Moederland aangenomen, als punt van uitgang aannam. Zijne pogingen om handel en scheepvaart naar de begrippen van dien tijd aan te moedigen waren vele in getal. Wij wijzen slechts op de toepasselijk verklaring van de verordeningen der vrije haven van Riouw op de havens van Pontianak en Sambas; op het besluit van 14 Nov. 1834, waarbij de eerste invoer in N. I. van wollen en katoenen stoffen, vervaardigd bewesten de Kaap de Goede Hoop, alleen mogt worden ingevoerd te Batavia, Samarang en Soerabaija: een besluit, dat, ofschoon voor zoo veel den *eersten* invoer betreft, ingetrokken door het Besluit van 23 December 1841, bij de behandeling onlangs van het vraagstuk der openstelling van negentien havens in Indië, om zijne strekking en bedoeling nog werd toegejuicht door hen, die daarin de begunstiging der nijverheid van het Moederland zagen. Hij vaardigde de reglementen uit op het burgerlijk pensioen, en op het civiele weduwen- en weezen-fonds in N. Indië; van gewigtigen invloed voor de cultuur was zijn reglement op de particuliere landerijen, ten westen der rivier Tjimanok, en van zijne belangstelling in de beoefening der Javaansche taal gaf hij blijk, door het Instituut voor de taal te Sourakarta op geheel nieuwe grondslagen te vestigen. Aan diezelfde liefde tot wetenschap en kunst, en ook aan zijn Christelijken zin, had men te danken de vele natuurkundige onderzoekingen, vooral de onderzoekingsreizen op Borneo, die op zijn last plaats hadden; de oprigting, op voorstel van het Bataviasche Genootschap, van een Museum van oud- en zeldzaamheden te Batavia, en de stichting van de Willemskerk op Weltevreden. Bovenal echter — geen onpartijdige zal hem deze verdienste ontzeggen — lette de heer Baud op den toestand der Inlanders, en beschermde hij ze bij iedere gelegenheid tegen de afpersing, de willekeurige handelingen en het misbruik van gezag van de zijde der Europesche ambtenaren. Het staat ons niet vrij, tot staving van deze onze meening uit het leven van den afgestorvene menige anecdote mede te deelen, die op treffende wijs de overtuiging zou schenken van zijne strikte regtvaardigheid en van zijne opregtheid in de behartiging van de belangen der Javanen. Wij moeten ons bepalen tot het wijzen op drie handelingen in dezen geest, welke het *Staatsblad* van N. Indië voor ons heeft bewaard. Bij besluit van 6 November 1834 stelde de heer Baud op den voorgrond, dat hier en daar bij Europesche ambtenaren afwijkingen plaats hadden van de duidelijke letter en strekking van het Reg. reglement, „dat alle willekeurige beschikkingen over der Inlanders personen, goederen en arbeid, ongeoorloofd en strafbaar stelt": hij somde de misbruiken op, die van het gezag gemaakt werden om van de Inlanders producten af te persen, en stelde zeer strenge strafbepalingen, tot keering van dat kwaad, vast. Zijne ondervinding had hem later geleerd, dat „bij gelegenheid der reizen „van het Hoofd des Bestuurs en van Ambtenaren van „aanzien op het eiland Java, gewoonlijk veel nuttelooze „arbeid aan de Inlandsche bevolking opgelegd, en „zelfs, tot het daarstellen van versieringen, geldelijke „opofferingen van dezelve gevergd worden." Dadelijk nam hij eene resolutie (25 April 1835), om hieromtrent beperkende voorschriften te geven, die alle de strekking hebben, om de Inlanders zoo veel mogelijk kosten, moeite en tijd te besparen. Eindelijk, nog kort vóór zijn vertrek naar Europa (23 Februarij 1836) regelde hij de heerendiensten bij de inlandsche bevolking, omdat: „die regeling nog zonder eenig beperkend „voorschrift was overgelaten aan de onderscheidene „plaatselijke besturen"; omdat, „er alle grond was „om te vermoeden, dat daaromtrent niet overal werd „gehandeld met die gemoedelijke spaarzaamheid, welke „door het algemeen belang werd gevorderd"; en omdat „ten allen tijde op de Regering de verpligting heeft gerust, om elke nuttelooze verkwisting van der Javanen „tijd en arbeid zorgvuldig tegen te gaan."

Zijne groote maatregelen bepaalden zich daartoe niet. Hij voerde, bij besluit van 22 Oct. 1834, N.º 26, een nieuw beginsel in voor de vaststelling der begooting van uitgaaf, waarbij hij de begrooting, vastgesteld door van den Bosch, als vaste maatstaf aannam, en den Gouverneur-Generaal werd verboden, om, zonder des Konings magtiging, af te wijken van de eenmaal bepaalde organisatiën, tractementen en sommen, het geval van *periculum in mora* alleen uitgezonderd. Geheel in overeenstemming met het beginsel van van den Bosch concentreerde hij alle krachten tot Java en Sumatra en onderdrukte hij elke poging, die, elders, o. a. op Celebes, ontstond, om tegen inlandsche Vorsten oorlog te voeren. Met beleid en energie zette hij, onder de leiding van de heeren Francis en overste Bower, den oorlog voort die tegen Padries op Sumatra reeds vóór zijne komst aan het Bestuur gevoerd werd, en het wordt door vriend en vijand evenzeer erkend, dat zijn bestuur, met uitzondering van dien oorlog, zich kenmerkte door rust en orde, gehandhaafd door eene regtvaardige maar strenge regering.

Hij bevestigde voorts het radicaal stelsel bij besluit van 14 Februarij 1834, N.º 1, en tot een der weldadigste gevolgen van zijn bestuur behoort, dat Baud het meest van, zoo vroegere als latere Gouverneurs-Generaal, tot fnuiking en vernietiging van den zeeroof heeft bijgedragen. Het bekende werk van den heer Cornets de Groot (*) legt daarvan het schitterendst getuigenis af.

In September 1835 door Koning Willem I bevorderd tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, droeg Baud zijne hooge waardigheid, bij publicatie van 29 Februarij 1836, over aan den luitenant-generaal de Eerens, en keerde naar het Vaderland terug, alwaar hij den 14den Augustus van datzelfde jaar landde.

* * *

(*) Zitting 28 julij, 1853—54; Bijblad II, bl. 1259. Wie deze meening nader wenscht bevestigd te zien, verwijzen wij naar het Bijblad II 1850—51, bl. 494; 1851—52, bl. 447, 475, 477; 1852—53, bl. 335; 1856—57, bl. 437; 1853—54, bl. 102.

(*) Notices historiques sur les pirateries commises dans l'Archipel Indiën-Oriental, et sur les mesures prises pour les réprimer par le Gouvern. Neêrlandais, dans les 30 dernières années. La Haye, Belinfante frères, 1847.

BUITENLAND.

LONDEN den 18 Julij.

De Prins van Wallis is naar Edinburg afgereisd en de Hertogin Weduwe van Kent, wier gezondheid nagenoeg geheel hersteld is, heeft zich naar Osborne begeven.

— Het Hof Journaal zegt: „Een bepaalde dag voor de ophanden zijnde verdaging van het Parlement wordt nog niet genoemd. Wel liep in officiële kringen het gerucht dat de Ministers er op rekenden al de te behandelen zaken vóór den 20 augustus afgedaan te zien, maar na het plotseling ophouden van den oorlog wordt eene veel grootere bedrijvigheid in de meeste ministeriële departementen opgemerkt en verwacht men nu dat de prorogatie nog vroeger zal plaats hebben."

— Het banket, laatstleden zaturdag door de leden der Behoudende partij aan hunne twee voornaamste vertegenwoordigers in het Parlement, lord Derby en den heer Disraeli, aangeboden, was zeer luisterrijk en de door beide gehouden redevoeringen waren hoogst belangrijk. In die van graaf Derby straalde de vrees voor een oorlog tegen Engeland duidelijk door: hij zeide er nooit in te zullen toestemmen dat Engelands eer en belangen van den goeden wil of de toegefelijkheid van Frankrijk of van eenige andere Natie af zou hangen, en eindigde met zijne staatkundige vrienden te vermanen alle opofferingen, welke, tot beveiliging des Lands, van het Parlement mogten gevorderd worden, onbekrompen in te willigen.

— Het weekblad the Economist wijdt aan de aftreding van den graaf de Cavour, als eerste minister van Sardinië, o. a. de navolgende beschouwingen:

„De graaf de Cavour en zijne ambtgenooten hebben wel gedaan hun ontslag in te dienen. Nadat de Keizer der Franschen openlijk heeft gezegd: door de vereeniging van Lombardije met Piemont winnen wij een krachtigen bondgenoot, die zijne onafhankelijkheid aan ons zal te danken hebben, — zouden zij hun naam hebben onteerd wanneer zij de verantwoordelijke raadslieden der Sardinische Kroon waren gebleven bij de aanvaarding van een geschenk, dat geen oogenblik te behouden zou zijn nadat men de gunst van Frankrijk had verbeurd. Duidelijk is des Keizers begeerte om Piemont te maken tot niets meer dan een satelliet der Fransche Kroon, door aan Oostenrijk het volle bezit te laten van den sleutel van Lombardije, waar het weder kan binnendringen, zoodra Sardinië de gunst van Frankrijk heeft verloren.

„Er is geen twijfel aan of de graaf de Cavour had veel liever gewenscht Koning Victor Emmanuel het gevaarlijke geschenk te zien afwijzen. Wanneer deze het geweigerd had op grond van zijn onvermogen om het te kunnen verdedigen, zou de Keizer ten zeerste in het naauw gebragt zijn geworden door zijne eigene verovering, en waarschijnlijk zou zijne eenige uitkomst geweest zijn den oorlog voort te zetten totdat hij Oostenrijk had genoodzaakt, Venetië en de vestingen, die Lombardije beheerschen, af te staan.

„Zoo als het thans is, verkeert Victor Emmanuel in eene veel slechtere positie dan vóór den oorlog. Gebukt onder zijne verpligting jegens Frankrijk, heeft hij het bestuur op zich genomen van eene rijke provincie, naijverig op Sardinië en welker bevolking niet op eene regelmatige wijze in de gelegenheid is geweest zich te verklaren omtrent de Regering welke zij voor zich wenschte. Daarenboven twijfelen wij niet of de ontwikkeling der constitutionele politiek, de bron der populariteit van Koning Victor Emmanuel in Italië, zal verstoord worden door de noodzakelijkheid, waarin de nieuwe Sardinische Regering zich geplaatst zal zien om telkens de bedoelingen en inzigten van Frankrijk te raadplegen.

„Het is een geluk voor Italië dat de graaf de Cavour niet die „volgzaamheid en plooibaarheid" bezit, welke sommigen in den practischen Staatsman noodig achten. Dan zou de laatste hoop van Italië zijn vervlogen en de Italiaansche liberalen hun vertrouwen hebben verloren in den eenen grooten Staatsman, die alleen in staat is geweest hunne vereenigde en welgemeende pogingen uit te lokken.

„De graaf de Cavour is bitter teleurgesteld. Hetzij voorliefde voor het Napoleonismus in Italië de grond was zijner Franschgezinde politiek, hetzij hij, met de liberale partij in Engeland (ons zelf daarbij gerekend), meende dat, hoe groot het waagstuk mogt zijn, de verdrijving der Oostenrijkers uit Italië een doel was, waardoor dat waagstuk bijna geregtvaardigd werd, — hij heeft ondervonden dat de Italiaansche belangen geheel ondergeschikt zijn aan Fransche oogmerken. De invloed van Oostenrijk in de raadsvergaderingen van de Italiaansche Confederatie is, zonder een oogenblik aarzelens, door Lodewijk Napoleon vaster dan ooit hersteld. Wel mogen de graaf de Cavour en zijne ambtgenooten aftreden en daardoor aan geheel Italië toonen dat de Italiaansche zaak feitelijk is verraden. In memorandum op memorandum heeft de graaf de Cavour aangetoond dat het netwerk van Oostenrijkschen invloed de eenheid en constitutionele ontwikkeling van Italië tot eene onmogelijkheid maakte, en thans werd van hem verlangd tot een maatregel toe te treden, waardoor die invloed gewettigd wordt. Hij *kon* niet anders doen dan aftreden.

„Maar ondanks de bittere teleurstelling en het verraad door hem ondervonden, blijven wij beweren dat zoowel de Italiaansche als de Engelsche liberalen regt hadden in hunne sympathie voor eene politiek die, hoezeer ietwat voortvarend, ten slotte toch eene kans had veroverd, welke geen patriot ligtvaardig mogt verwerpen. Twee zaken zijn nu bewezen: 1º, geen kleinere magt dan Frankrijk heeft eenige kans om Oostenrijk uit het Schiereiland te verdrijven; 2º, dat het alleen het eigenbelang van Napoleon bevorderde, een schijnbaar onbaatzuchtig deel te nemen aan zijne politiek tegenover Italië.

Vergeten wij echter niet dat Sardinië niet veel keus had in zijne politiek. Door Engeland aan zich zelf overgelaten, gedurig bedreigd door Oostenrijk, besloten in een naauwen cirkel van despotieke Staten, die steeds de gelegenheid aangrepen om de Oostenrijksche politiek te kopiëren door steeds twist te zoeken, — hing Sardinië's onafhankelijkheid van eene of andere gelukkige en stoute poging af. Zij is mislukt; zelf zal misschien het nieuwe ministerie het vrije constitu-

tionele stelsel van zijn grooten voorganger naauwelijks op nieuw durven invoeren.

„Wij willen, zoo eindigt het artikel, in de ure zijner tegenwoordige beproeving, onze welgemeende bewondering niet onthouden aan den grooten Staatsman, die zoo lang en met zooveel talent heeft gearbeid aan de bevrijding van Italië van de Oostenrijksche heerschappij, en die zijne verhevene betrekking heeft opgegeven, zoodra het bleek dat Frankrijk deze zaak, in plaats van haar te ondersteunen, inderdaad in gevaar of ten verderve bragt."

— Volgens te New-York ontvangen telegrafisch berigt, heeft de heer Mac Clare het ministerie van buitenlandsche zaken verschillende ontwerpen van een verdrag met de Mexicaansche Regering, te weten met Juarez, doen toekomen. Bij deze voorgeslagen overeenkomsten zou Mexico den Noord-Amerikanen zekere handelsvoordeelen en den weg door Sonora naar de Golf van Californië afstaan, terwijl de Vereenigde Staten hunnerzijds de Regering van Juarez met geld en manschappen zouden ondersteunen.

De berigten van de goudmijnen aan de Frazerrivier blijven ongunstig luiden en talrijke landverhuizers zijn naar Californië wedergekeerd.

Van Havannah gaan de berigten tot 30 junij. De suikermarkt was willig, met hoogere prijzen. 537 Chinesche koelies waren met twee schepen gearriveerd en 83 onder weg gestorven.

PARIJS den 18 Julij.

(Particuliere Correspondentie.)

De best ingelichte personen, zij die tot de officiële wereld behooren, zoowel als de leden der Regerings-oppositie, bekennen thans dat zij niets begrijpen van de politiek, welke door Frankrijk wordt gevolgd. Eerst later, wanneer de gebeurtenissen hebben gesproken, zullen wij het raadsel doorgronden van den vrede, die dezer dagen gesloten is.

Gisteren nog onderstelde men dat Napoleon III, in overeenstemming met den Keizer van Oostenrijk, geen ander doel had dan den vrijzinnigen en revolutionnairen geest in Italië te onderdrukken. De graaf Arese, conservatief en ultramontaansch van beginselen, was belast met de zamenstelling van een Kabinet in Sardinië. En heden worden wij door eene depêche onderrigt van eene algeheele omkeering in de politiek van Victor Emmanuel. Is deze taktiek het uitvloeisel van eene overeenkomst tusschen Victor Emmanuel en Napoleon III, of wel, heeft de Koning, na het vertrek van zijnen magtigen bondgenoot, zich van allen dwang ontslagen gerekend? Ziedaar wat iedereen in tweestrijd brengt. Hoe 't zij, de graaf Arese heeft geen Kabinet kunnen vormen; hij heeft zich moeten terugtrekken, want hij zou het geene maand lang hebben kunnen houden, tegenover de algemeene agitatie die in Italië heerscht. De Koning heeft aan den heer Ratazzi, president der Kamer, de taak opgedragen om een Ministerie zamen te stellen. De heer Ratazzi nu is het hoofd der ultra-liberale, bijna zou ik zeggen revolutionnaire partij; de politiek van den graaf de Cavour zou dus zegepralen, ja diens bedoelingen zouden zelfs worden voorbij gestreefd. Sardinië wil dus vooruit op den weg, dien het scheen verlaten te hebben. Het is evenwel nog mogelijk den terugtred van graaf Arese te verklaren door een ouden naijver tusschen Lombardije en Piémont. Men zal zich te Turijn ongetwijfeld hevig hebben verzet op het berigt, dat de eerste handeling van den nieuwen Koning van Opper-Italië, — dit zal de officiële benaming zijn, — het plaatsen was van een Milanees aan het hoofd der Regering. Dat de heer Ratazzi tot het bewind wordt geroepen doet mij denken dat de partij der aanhechtingen openlijk wordt begunstigd. Toskane wil, tot welken prijs dan ook, niet gediend zijn van zijn vroegeren Heer, en men vraagt zich af of het niet met opzet is dat de Keizer en Koning Victor Emmanuel dadelijk hebben toegestemd in den terugkeer van de verjaagde Vorsten in hun grondgebied. Hebben zij niet met opzet de zaken tot dit uiterste gedreven om de bewoners van Toskane en Modena te noodzaken zich in de armen van Sardinië te werpen? Hebben zij welligt enkel de Toskaners schrik willen aanjagen om hun hunne laatste bezwaren ter zijde te doen stellen en hen tusschen tweeërlei keuze te plaatsen, òf onder den invloed van Oostenrijk terug te keeren, òf Victor Emmanuel tot Koning uit te roepen? Misschien is deze politiek de ware. De Koninklijke commissaris te Florence en de burgemeester hebben beide proclamatien in dien geest uitgevaardigd.

Maar hoe zal men dan weder het bevel verklaren, aan een gedeelte van het eskader in de Adriatische Zee gezonden, om naar Liverno te stevenen? Al deze feiten, van welke zijde men ze ook beschouwe, bieden onverklaarbare tegenstrijdigheden aan.

Vrij ernstige geruchten zijn van een anderen kant in omloop, betreffende den aard der verhouding tusschen de Regeringen van Frankrijk en Engeland. De heer de Persigny zou last bekomen hebben om te Londen eene zeer stellige taal te voeren en men gaat zelfs zoo ver van te beweren dat de Keizer alleen vrede met Oostenrijk heeft gesloten om de handen vrij te hebben tot het afsluiten der verouderde rekening met Engeland.

Prins Louis Napoleon, toen hij voor de regtbank der Pairs was gedaagd, na de avontuurlijke onderneming van Straasburg, zeide tot zijne regters: „ik vertegenwoordig een beginsel en eene wraakneming." Het beginsel is thans gevestigd en het Keizerrijk hersteld. Op twee plaatsen heeft de wraakneming reeds plaats gehad: in de Krim en te Solferino. Er blijven nog twee plaatsen over waar wraak moet geoefend worden.

Ik overdrijf niets, ik herhaal slechts wat ik vrij stellig hoor beweren. Uwe lezers mogen oordeelen; ik voor mij geloof dat wij op een vulkaan staan.

— Morgen avond ten acht ure zal er eene receptie te Saint Cloud worden gehouden, waarbij de voorzitters der hooge Staatsligchamen, de grootdignitarissen des Rijks enz. zullen tegenwoordig zijn. De receptie zal een zeker plegtig karakter hebben; de genoodigden moeten allen in groot gala verschijnen.

— De toevloed van wandelaars was gisteren avond te Saint Cloud even groot als op bijzondere feestdagen. De Keizer en de Keizerin hebben na het diner langen tijd op het terras gewandeld. De schouwburgen waren gisteren avond geïllumineerd, even als een aantal huizen te Saint Cloud.

— Van eene half officiële zijde wordt verzekerd dat er, ter regeling van de Italiaansche zaak, een congres of eene conferentie zal gehouden worden, naar gelang door de Ministers van buitenlandsche zaken der verschillende Mogendheden al dan niet wordt deelgenomen aan de bijeenkomst. Men denkt dat Venetië ten opzigte van de Italiaansche confederatie zal worden georganiseerd, op gelijke wijze als Holstein ten opzigte van Denemarken.

— De 2000 Zwitsersche soldaten, die te Marseille door vijf Napolitaansche vaartuigen, geëscorteerd door het stoomfregat Caloci, werden aangebragt, zijn, nadat de gebruikelijke saluutschoten waren gelost, ontscheept en bij de haven van Joliette gekampeerd.

— Den 16 dezer, des avonds ten 7 ure, hebben de gouverneur en het bestuur van Parma een adres aangeboden aan Koning Victor Emmanuel, waarbij zij de acte van aansluiting hernieuwen. De geheele nationale garde was onder de wapenen en heeft zich met eene ontzaggelijke volksmenigte naar het Koninklijk paleis begeven, onder het aanheffen van luide kreten van geestdrift. Het was eene plegtige, indrukwekkende manifestatie, die zonder de minste stoornis der orde werd volbragt.

Men zegt dat de generaal Luigi Mezzacapo zijn ontslag heeft ingediend als kommandant van het 2de legerkorps van Midden-Italië, hetwelk 8000 man sterk is.

Het Toskaansche leger, onder de bevelen van generaal Ulloa, is door de regering van Toskane naar Florence ontboden en bevindt zich reeds op marsch.

KEULEN den 18 Julij.

De Dusseldorfer Zeitung verschijnt heden met een rouwrand en ware droefheid vervult de stad, over het plotseling afsterven der jeugdige Koningin Stephanie van Portugal, die eens het sieraad van Dusseldorp was, een jaar geleden met de schoonste vooruitzigten van daar afreisde en nu door den dood aan haren edelen Gemaal en verdere betrekkingen ontrukt is. De Vorst von Hohenzollern Sigmaringen, vader dier Koningin en president minister, kwam heden morgen vroeg in die stad aan en ontving, namens de geheele burgerij, het rouwbeklag van eene commissie uit den Gemeenteraad. De kermisvermakelijkheden, die juist aangevangen waren, zijn, zonder hooger bevel, door de eigenaars der verschillende plaatsen van uitspanning uit eigen beweging gestaakt.

— Te Coblenz is aanschrijving ontvangen om in het hôtel Zum Englischen Hofe te Ems appartementen voor den Prins Regent van Pruissen af te huren, die den 26 dezer aldaar verwacht wordt en gedurende de aanwezigheid zijner Zuster, de Keizerin Weduwe van Rusland, de baden aldaar gebruiken zal.

— Ten gevolge der uitgevaardigde dagorder keeren de meeste Pruissische troepen-afdeelingen, welke tot bewerkstelliging der vroeger beraamde concentratie reeds op marsch waren, nu weder naar hunne vroegere garnizoenen terug, terwijl uitgestrekte verloven bij de landweer moeten voorgenomen zijn, maar de Kriegsbereitschaft der zes legerkorpsen denkelijk vooreerst nog voort zal duren en het Westfaalsche legerkorps zijne standplaats aan den Rijn zal inhouden. Daarmede stemt het hier algemeen verspreid gerucht eenigermate overeen, dat bij het grootendeels aan den Rijn staande zevende legerkorps bereids bevel ontvangen is om de landweerbataillons hunne stafkwartieren weder spoedig te doen betrekken. Een soortgelijk bevel wordt spoedig bij het achtste legerkorps te gemoet gezien.

— Het manifest, door den Keizer van Oostenrijk aan zijne Volkeren uitgevaardigd, luidt woordelijk dus:

„*Aan mijne Volkeren!*

„Als de maat der geoorloofde, met de waardigheid der Kroon en met de eer en het welzijn des Lands strookende inwilligingen is uitgeput en alle pogingen tot eene vreedzame schikking schipbreuk geleden hebben, blijft er geene keuze meer over en wordt het onvermijdelijke tot pligt.

„Deze pligt heeft mij tot de harde noodzakelijkheid gebragt mijne Volkeren tot het brengen van nieuwe offers op te roepen, om tot bescherming van hunne heiligste bezittingen in het strijdperk te kunnen treden.

„Mijne getrouwe Volkeren zijn mijne oproeping te gemoet gekomen, hebben zich als een éénig man rondom den troon geschaard en de offers van allerlei aard, welke door de omstandigheden geboden werden, met eene bereidwilligheid gebragt, die mijne dankbare erkentelijkheid verdient, mijne innige genegenheid jegens hen zoo mogelijk nog verhoogt en mij het vertrouwen moest inboezemen dat de regtvaardige zaak, tot wier verdediging mijne dappere legers met geestdrift ten strijde getogen waren, ook gezegevierd hebben zou.

„Helaas, het gevolg heeft niet aan de algemeen gekoesterde verwachting beantwoord, en het geluk der wapenen is mij niet gunstig geweest.

„Oostenrijks dapper leger heeft zijn beproefden heldenmoed en zijne onvergelijkelijke volharding ook ditmaal zoo glansrijk gehandhaafd, dat het de algemeene bewondering, zelfs die der tegenstanders, heeft verworven; het mij tot waren trots gestrekt heeft de Veldheer over zulk een leger te zijn, en het Vaderland het leger dank moet brengen dat het de eer van Oostenrijks banier zoo krachtig heeft bewaard, zoo onbevlekt behouden.

„Even zoo ontwijfelbaar staat de daadzaak vast dat onze tegenpartijders, in weêrwil der uiterste inspanningen en het oproepen van hunne overvloedige, reeds sedert lang voor den beraamden slag voorbereide hulpbronnen, zelfs tot den prijs van ontzaggelijke offers slechts voordeelen, maar geene beslissende zegepraal hebben kunnen behalen, terwijl het Oostenrijksch heer nog ongeschokt in kracht en moed eene stelling bleef innemen, wier bezit de mogelijkheid bleef open houden dat het den vijand de verworven voordeelen welligt weder ontrukken kon.

„Daarnaar te streven zou echter nieuwe en gewis niet minder bloedige offers gevorderd hebben dan die waren welke reeds gebragt zijn en mijn hart met diepen rouw vervullen. Onder deze omstandigheden was het evenzeer een gebod van mijnen pligt als Regent, het mij gedaan vredesaanbod in gemoedelijke overweging te nemen.

„De opoffering welke het voortzetten van den oorlog gevorderd zou hebben had des te grooter moeten zijn, naardien ik genoodzaakt geweest zou zijn de getrouwe Kroonlanden der Monarchie tot grootere en de tot hiertoe gedane nog aanzienlijk overtreffende bijdragen in goed en bloed op te vorderen. Ook dan zou het gevolg nog twijfelachtig zijn gebleven, dewijl ik in mijne gegronde hoop dat ik in dezen uitsluitend voor Oostenrijks goed regt ondernomen strijd ook niet alleen zou staan, zoo bitter teleurgesteld ben geworden.

„In weêrwil der warme en dankbaar te erkennen deelneming, welke onze regtvaardige zaak in het grootste deel van Duitschland bij de Regeringen en bij de Volkeren gevonden heeft, hebben onze oudste en natuurlijkste Bondgenooten hardnekkig geweigerd te erkennen, welk hoog gewigt het groote vraagstuk van den dag in zich bevatte.

„Oostenrijk zou derhalve de toekomstige gebeurtenissen, welke met elken dag nog ernstiger hadden kunnen worden, geheel op zich zelf staande te gemoet hebben moeten gaan.

„Ik heb daarom, nadat Oostenrijks eer, door de heldhaftige inspanningen zijns dapperen legers, onverzeerd uit de kampstrijden van dezen oorlog is wedergekeerd, besloten, door aan staatkundige overwegingen toe te geven, een offer aan de herstelling des vredes te brengen en in de preliminairen toe te stemmen, omtrent welke tot voorbereiding van het sluiten daarvan was overeengekomen, nadat ik mij overtuigd had dat door eene onmiddellijke, alle bemoeijing van derden uitsluitende overeenkomst met den Keizer der Franschen, in ieder geval minder ongunstige voorwaarden te bedingen waren, dan door het aan de onderhandeling deel nemen der drie groote Mogendheden, welke in den strijd niet betrokken geweest zijn, met de door haar onderling beraamde en door den zedelijken druk van hare overeenstemming ondersteunde bemiddelingsvoorslagen te verwachten geweest zou zijn.

„Het is, helaas, onvermijdelijk geweest het grootste gedeelte van Lombardije van het gezamenlijk Keizerrijk af te scheiden. Daarentegen moet het mijn hart goed doen aan mijne beminde Volkeren de zegeningen des vredes op nieuw verzekerd te zien, en zijn deze mij dubbel welkom, dewijl zij mij den noodigen tijd vergunnen zullen om mijne geheele oplettendheid en zorg voortaan ongestoord aan het met goed gevolg vervullen der mij gestelde taak te wijden, om Oostenrijks innerlijke welvaart en uitwendige magt door gepaste ontwikkeling zijner rijke verstandelijke en stoffelijke krachten, en door met onzen tijd strookende verbeteringen in wetgeving en bestuur duurzaam te bevestigen.

„Even als mijne Volkeren, in deze dagen van ernstige beproevingen en opofferingen, mij getrouw ter zijde stonden, mogen zij ook nu, door mij vol vertrouwen te gemoet te komen, het werk des vredes helpen bevorderen en hierdoor de verwezenlijking mijner welwillende voornemens ondersteunen.

„Jegens mijn dapper leger heb ik reeds in eene afzonderlijke dagorder mijne erkentelijkheid en mijnen dank als hun Veldheer uitgesproken. Ik hernieuw heden jegens hetzelve de uitdrukking van dit gevoel, nu ik, tot mijne Volkeren sprekend, de zonen dezer Volkeren, die voor God, Keizer en Vaderland in den strijd zijn gegaan, voor hun betoonden heldenmoed dank betuig, en de uit dezen strijd, helaas, niet meer teruggekeerde onvergetelijke wapenbroeders, met weemoed herdenk.

„Laxenburg, den 15 julij 1859.

(get.) FRANS JOSEPH, m. p."

— De aartshertog Wilhelm, van Verona te Weenen teruggekeerd, zal het opperbevel over het leger hernemen. De baron von Hess is tot maarschalk verheven en de generaal Remming tot chef van den generalen staf.

Men hoort te Weenen niet meer spreken van Kabinets-veranderingen, maar daarentegen schijnt er sprake te zijn van belangrijke hervormingen in het regeringsstelsel. De verschillende provinciën zouden organieke wetten en eene behoorlijke vertegenwoordiging erlangen. De Hertog van Modena is van Verona te Weenen aangekomen.

De veldmaarschalk Vorst Windischgrätz is laatstleden vrijdag uit Berlijn te Weenen teruggekeerd.

— Nu de hoop des Oostenrijkschen legers op de overwinning in rook vervlogen is, beijveren zich verschillende leden der Keizerlijke Familie om hunne weldadige giften dienzelfden weg te doen volgen. Even als vroeger eene der Aartshertoginnen, heeft nu ook de Aartshertog Karel Lodewijk 20,000 stuks cigaren aan de zich in Tyrol bevindende gekwetste soldaten ten beste gegeven. In het militair hospitaal te Praag is insgelijks een geschenk van 25,000 cigaren ontvangen.

— De Graaf en de Gravin van Chambord zullen eerlang uit Nederland terugkeeren en hun verblijf op nieuw te Frohsdorff vestigen, hetwelk zij gedurende den oorlog verlaten hadden.

— Van Triest wordt gemeld dat de uitvoer van materialen voor de marine, steenkolen, hout, vleesch enz., met Oostenrijksche vaartuigen weder is vrij gelaten. De vaart der stoombooten van den Lloyd op Konstantinopel zal den 23 dezer, op Smyrna den 26 dezer hervat worden. De lijn van Alexandrië wordt den 11 augustus wederom geopend. De lijnen op Corfu en Malta, benevens die op Spanje en langs de Pô blijven voorloopig nog geschorst.

PER TELEGRAAF.

PARIJS den 19 Julij.

De Keizer heeft bepaald, dat de bijeenkomst der Conferentie tot regeling der Italiaansche aangelegenheden nog vóór het begin van augustus zal moeten plaats hebben. Waar deze Conferentie zal gehouden worden is nog niet bepaald.

(Latere Depêche.)

Aan de Beurs liep heden het gerucht dat de generaal Lamarmora tot president van het nieuwe Kabinet te Turijn was benoemd.

Men verzekert dat de voorloopige Regering van Toskane eene vergadering zal bijeenroepen ter vaststelling eener Constitutie, en dat de ridder Perugi met eene geheime zending naar Parijs vertrekt.

BERLIJN den 19 Julij.

De Preussische Zeitung verdedigt heden in een hoofdartikel de houding van Pruissen gedurende de laatste maanden en tracht te bewijzen dat door die houding een algemeene wereldoorlog is voorkomen.

Verder wordt in dit artikel inzonderheid daarop gewezen, dat geene geldige redenen bestonden voor Pruissen om deel te nemen aan den krijg. Voor Duitsche, voor Pruissische belangen kan Pruissen het zwaard trekken, maar niet voor de instandhouding of herstelling van den stand van zaken in Italië, welke Oostenrijk zelf door het sluiten des vredes voor onhoudbaar heeft erkend; evenmin kon Pruissen het zwaard trekken voor de handhaving van sommige bepalingen welke uit de verdragen van 1815 zijn voortgevloeid.

Het artikel zegt wijders, dat de bemiddelingsvoorstellen van Pruissen veel gunstiger waren dan de nu vastgestelde vredes preliminairen, doch Pruissen heeft geene reden om ontevreden te zijn over de onverwachte wending der zaken; terwijl het zijne militaire maatregelen staakt, zal het den verderen loop der zaken rustig afwachten.

KOPENHAGEN den 19 Julij.

Bij Koninklijk besluit van den 18 dezer wordt bepaald dat de buitengewone vergadering der Holsteinsche Stenden geen voortgang zal hebben.

TURIJN den 19 Julij.

Volgens geloofwaardige geruchten zou de Paus het presidium der Italiaansche confederatie aanvaarden.

LONDEN den 19 Julij.

KOFFIJ vast, sommige soorten iets hooger. — THEE vast, ord. Congo 15 a 15½ d. — SUIKER en RIJST stil. — SALPETER iets lager. — METALEN, IJzer 52/6. Tin flaauw. — OLIEN, Raap- 37, Lijn- 28½, Palm-46.6. — TALK, in loco 53.9, op levering 54.6.

LIVERPOOL den 19 Julij.

KATOEN. Heden werden verkocht 4000 balen. Prijzen onveranderd.

BERLIJN den 19 Julij.

ROGGE per Julij 34½ th.

ANTWERPEN den 19 Julij.

KOFFIJ en SUIKER vast. — GRANEN. Witte Tarwe ƒ 10¾ en Roode dito ƒ 11. Rogge ƒ 6⅝.

PARIJS den 19 Julij.

Frankrijk 3 pc. 68.05; dito 4½ pc. —. Crediet Mob. 807. Spanje 1½ pc. 31; dito Binnenlandsche 3 pc. 40¾.

LONDEN den 19 Julij.

De 3 pc. Gecons. 95⅛. Spanje 1½ pc. 32⅛; dito Buitenl. 3 pc. 44. Mexico 3 pc. 18⅞. Venezuela 4½ pc. 28½ a 29.

FRANKFORT den 19 Julij.

Metall. 61¾; dito Nationale 65⅝. Spanje 1½ pc. 32; dito 3 pc. 41½.

ANTWERPEN den 19 Julij.

Spanje 1½ pc. 31½; dito Binnenl. 3 pc. 41¾. Metall. 5 pc. 62¾; dito Nation. 5 pc. 67.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 19 Julij.

Aan H. M. de Koningin is door een Duitsch artiste een album toegezonden met photographien van en uit den omtrek van Stuttgart.

— Z. K. H. de Prins van Oranje benevens vele aanzienlijke personen hebben de in Diligentia alhier geopende tentoonstelling van stereoscopen bezocht.

— In de vergadering van heden heeft de Synode van de Nederlandsche Hervormde Kerk, ter voorziening in de vacature van het secretariaat ter vervanging van ds. Timmers Verhoeven, het volgende drietal geformeerd: S. F. van Hasselt, pred. te Sneek; C. G. Montijn, pred. te Utrecht; J. F. Wetter, pred. te Vreeswijk, en is daaruit gekozen ds. S. F. van Hasselt, predikant te Sneek.

— Heden middag ten 12 ure had in de Maliebaan alhier plaats de vroeger aangekondigde groote parade van het garnizoen, bij welke gelegenheid zijn uitgereikt de gouden medailles voor 36 jaren effective diensttijd aan de navolgende militairen: Vogt, ridder der M. W. O. grenadier. Baart, sergeant bij de jagers. Löhrer, jager, Bozie, hoefsmid bij het 3de regement dragonders, en Meeuws, sergeant-magazijnmeester der artillerie alhier. Die medailles zijn door den generaal-majoor Wilbrenninck, provinciale kommandant, nadat de troepen een carré hadden geformeerd, met toepasselijke aanspraken uitgereikt, waarna de troepen voorbij de gedecoreerden hebben gedefileerd. Eene talrijke menigte woonde deze militaire plegtigheid bij.

Wij vernemen dat op het laatst dezer maand alhier de gecombineerde manoeuvres een aanvang zullen nemen, die in de vlakte van Waalsdorp zullen worden uitgevoerd door de troepen van het 1ste, 3de en 4de bataillon van het regement grenadiers en jagers, het 3de regement dragonders en de 4de komp. van het regement veldartillerie alhier in garnizoen, alsmede het 2de bataillon van het regement grenadiers en jagers in garnizoen te Leyden en het 3de bataillon van het 7de regement infanterie te Delft in garnizoen. Deze manoeuvres zullen driemaal 's weeks plaats hebben.

— Naar wij vernemen zal het muziekkorps van het regement grenadiers en jagers te gelijk met de troepen van hier naar het kamp vertrekken, doch echter spoediger dan deze alhier wederkeeren.

— De levering van 100,000 el inlandsch gefabriceerd tentendoek den 11 dezer alhier aanbesteed, is voor elk 10, of 20,000 el gegund aan de volgende heeren, die de minste inschrijvers waren als: Gebr. Reidel en Comp. en J. Galman te Amsterdam, v. Heek en Comp. en Gebr. van Leek, te Enschedé, Z. Kamerling en Zonen, te Almelo; Joh. A. Engels te Roermond en J. A. de Rooy te 's Bosch.

— Heden heeft de heer advocaat generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden Römer conclusie genomen in de zaak van L. H. G. V., bureaulist bij de Hollandsch Belgische Spoorweg-Maatschappij, door het Hof in Zuidholland, met bevestiging van een vonnis der Regtbank te Rotterdam, veroordeeld tot 1 jaar cellulaire gevangenisstraf wegens diefstal in loondienstbaarheid. Die conclusie strekte tot verwerping der voorziening in cassatie. De uitspraak is bepaald op 2 augustus aanstaande.

— Door de Arrondissements Regtbank alhier is bevel tot gevangenhouding verleend tegen den persoon van Tak, tegen wien zware vermoedens moeten zijn gerezen dat hij zich aan brandstichting van zijn huis zoude hebben schuldig gemaakt.

ROTTERDAM den 19 Julij.

Voor de verkiezing van 12 leden van den Gemeenteraad is uitgebragt het navolgende getal stemmen:

1ste	afdeeling	520	kiezers,	ingeleverd	159	briefjes.
2de	„	946	„	„	235	„
3de	„	859	„	„	198	„
4de	„	695	„	„	194	„
	Totaal	3020	„	„	786	„

De 62ste jaarvergadering van het *Nederlandsche Zendelinggenootschap* werd heden geopend in de *Doopsgezinde kerk* alhier, door den tijdelijken Voorzitter der maandvergadering Dr. H. N. van Teutem, die, na de van elders opgekomene Broederen verwelkomd te hebben, het Voorzitterschap overgaf aan Ds. J. Moll Jz. van *'s Hage*, voorzitter der jaarvergadering in dit jaar. Deze aanvaardde zijne taak met eene indrukwekkende rede, waarin hij, met korte verwijzing op de tijdsomstandigheden, tot krachtige zamenwerking aanspoorde. Een groot getal voorstellen kwam ter tafel, welke afzonderlijk of gecombineerd aan commissiën werden in handen gegeven, die tot onderzoek daarvan zich heden avond ten huize van verschillende Bestuurders zullen vereenigen. Van wege de commissie van onderzoek en toezigt op het Zendelinghuis werd een uitvoerig verslag over die inrigting uitgebragt, waaruit blijkt, dat het getal kweekelingen voortdurend nog toeneemt, dat de lessen gedurende het afgeloopene jaar geregeld gegeven en door verreweg de meeste kweekelingen met vrucht genoten wreden; dat de maandvergadering nog niet geslaagd is in het vinden van eenen Director, en dat zij daarom met dankbaarheid den tegenwoordigen Director Hiebink bereid heeft gevonden zich nog gedurende een jaar, als *waarnemend-director*, met het bestuur van het Zendelinghuis te belasten. Uit het verslag aangaande het Tijdschrift des Genootschaps bleek, dat het over het jaar 1858 eenig voordeel had opgeleverd, en steeds ruim verspreid bleef. Nog werd het verslag van den binnenlandschen staat des Genootschaps, alsmede dat van den staat en werkzaamheden des Genootschaps, ter visie gelegd. Beide verslagen worden later gedrukt. Nadat nog door den secretaris mededeeling van stukken was gedaan, werd deze eerste zitting met gebed en gezang gesloten. Volgens de presentielijst waren tegenwoordig 130 bestuurders, oud-bestuurders en afgevaardigden.

Dezer dagen heeft de heer W. Moon van Brighton onze stad bezocht. Deze heer, die reeds sedert 20 jaren volslagen blind is, heeft zich geheel aan het belang der blinden gewijd; volgens eigene vinding heeft hij honderde blinden in Engeland, Schotland en Ierland zeer voorspoedig leeren lezen, terwijl hij nu Nederland bezoekt, om ook onze blinden kosteloos te dienen. Van hier zal hij naar Duitschland vertrekken.

Met blijdschap vernemen wij dat het Bestuur der werkinrigting voor hulpbehoevende blinden alhier, niettegenstaande den gevorderden leeftijd der onge-

lukkigen, welke zich aldaar bevinden, eene proeve van zijne leerwijze nemen zal. Deze leerwijze is bereids door de meeste Europeesche Staten verspreid en in 26 talen in gebruik.

De thermometer van Fahrenheit teekende heden morgen ten 8 ure 77, des middags ten 12 en ten 3 ure 82 en des avonds ten 6 ure 80 graden. Ten ruim 8 ure des avonds was de kwik nog niet lager dan tot 79 graden gedaald.

Het programma voor de uitvoering der muziek in de Officieren-Societeit, in het Park alhier, op woensdag 20 dezer, des avonds ten half acht ure, luidt als volgt: 1, Marche Athalia, Mendelssohn; 2, Ouverture les Diamans de la Couronne, Auber; 3, Grande Valse, les Filles du Ciel, Schubert; 4, In diesen Heilgen Halle, Air Zöberflote, Mozart; 5, Duo Concertante voor Trompet en Ophicleïde, Offenbach; 6, Beethovens Groote Septuor, overgebragt voor Groote Harmonie, door W. Hutschenruyter (verlangd): *a*, Introductie-Adagio en Allegro con moto; *b*, Adagio-Cantabile en *c*, Scherzo en Trio; 7, IIIde Potpourri uit Robert' Meijerbeer; 8, Marche Pas Redoublé.

Heden middag omstreeks 4 ure is de persoon van G. W., oud 23 jaren, zich met een zijner vrienden willende baden in de Maas, nabij de Oude Plantage, verdronken, en wel doordien hij, ofschoon niet kunnende zwemmen, zich te ver waagde. Zijn kameraad, die een weinig kon zwemmen, heeft alle moeite in het werk gesteld om hem te redden, doch vruchteloos.

Men verneemt dat Z. M. bij besluit van 15 dezer heeft benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon den officier van gezondheid 2de kl. K. W. Gratema, van het personeel der geneeskundige dienst van de landmagt.

Bij Zr. Ms. besluiten is benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, de baron F. von Metzburg, legatie-raad in Oostenrijksche dienst en laatstelijk zaakgelastigde ad interim bij de Nederlandsche Regering; tot burgemeester der gemeente Uithuizen J. Rouaan; — zijn de kweekelingen bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen: C. J. van Stockum, A. M. Grondhout, M. S. T. Holtzapffel, F. J. C. Broers, A. Pannevis en B. H. Thomson benoemd tot officieren van gezondheid der 3de klasse bij de Koninklijke Nederlandsche Marine, ingaande den 1 augustus aanstaande.

Z. M. heeft den heer Mastenbroek, chimist te Amsterdam, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: bij den grooten staf, tot kapitein van de 3de kl. (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. jhr. K. W. de Kock, van dien staf, adjud. van Z. K. H. den Prins van Oranje; — bij het wapen der inf.: bij het 5de reg., tot kapit. van de 3de kl. (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. E. F. M. van Gorkum, van het corps; op non-activiteit te stellen den kapit. W. H. C. R. graaf van Bijlandt, van het 5de reg. inf., in afwachting, dat omtrent hem nader zal worden beschikt; — bij het wapen der kav.: bij het 5de reg. drag., tot ritm. 3de kl. (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. N. M. Tolsma, van het 2de reg. drag.; voor den tijd van één jaar op non-activiteit te stellen den ritm. J. M. Blanken, van het 5de reg. drag.; — bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt: tot offic. van gez. 3de kl., de kweekelingen bij 's Rijks kweekschool voor milit. geneesk. J. P. van Braam Houckgeest, G. A. J. Baum, T. W. Beukema, C. Gutteling, J. K. Stakman Bosse en J. Hennequin, — en bij het personeel van de geneesk. dienst in Oost-Indië: tot offic. van gez. 3de kl., de kweekelingen bij 's Rijks kweekschool voor milit. geneesk. J. E. Stark, J. M. de Jong, J. de Koning, A. Ledeboer, W. Stammler, H. W. J. van den Heuvel Rijnders, J. E. de Voogt, J. Semmelinck, J. H. van Woelderen, A. J. H. van der Mijl Dekker, H. L. Steup, A. J. R. Natan en H. Walter.

Het Staatsblad n.° 78 bevat een Koninklijk besluit van den 6 dezer, betreffende de eedsaflegging door sommige ambtenaren, behoorende tot het bestuur der registratie.

Men meldt ons dat ook de kapiteins regementsadjudanten K. W. C. Reichmann van het 1ste, P. Olree van het 4de, G. P. Boons van het 6de en J. H. Brekkenheimer van het 8ste reg. infanterie, met de kolonels Happé, Winckel, Knoop en Schortes naar het kamp te Zeist zullen vertrekken, om in hunne betrekkingen aldaar dienst te doen even als de vaandels en de horenmuziek van gemelde regementen.

Ook verneemt men dat ten behoeve der troepen, die in de legerplaats te Zeist zullen kamperen, nog eene ambulance voor de zieken gebouwd wordt.

— Te Ridderkerk werd eergisteren avond brand ontdekt in de behuizinge van den tuinder J. de Klerk, staande aan de kade in het poldertje Het Zand. Zoowel het woonhuis als de daarbij staande schuren, bergplaatsen en loodsen waren allen van hout gebouwd, doch na groote krachtsaanwending gelukte het den vuurgloed tot het eigenlijk woonhuis te beperken.

— Naar men verneemt hebben de heeren C. A. Rijkee, van Alblasserdam, en A. Slingeland Jr., hunne benoeming tot heemraden van het waterschap de Nederwaard niet aangenomen. Er zal derhalve eene nieuwe stemming van twee heemraden moeten plaats hebben.

— Door regenten over het krankzinnigengesticht het St. Jorisgasthuis te Delft, is tot vaste geneesheer van dat gesticht benoemd de heer A. de Boer Vervoorn, med. chir. en art. obst. doctor te Gorinchem.

— In de dezer dagen gehouden zitting van den Gemeenteraad te Leyden is door den heer Sikkel Groos rapport uitgebragt omtrent de ontvangst der Raadscommissie ter bevordering van den aanleg van een spoorweg van Leyden op Woerden, bij den Staatsraad Commissaris des Konings. Hij deelde mede dat Z. H. E. G. had te kennen gegeven, veel belang te stellen in de bevordering van de spoorwegen, en dat hij de belangen, die Leyden daarbij mogt hebben, ook niet zoude tegenwerken. Voorts stelde de rapporteur voor aan dezelfde commissie, wanneer vooraf de Burgemeester zal zijn verzocht zich aan haar hoofd te stellen, op te dragen zich met de directie der Hollandsche ijzeren spoorwegmaatschappij in verbinding te stellen, ten einde van haar bepaaldelijk te vernemen, welke hare voornemens zijn omtrent den aanleg van eenen spoorweg van Leyden op Woerden, waartoe met algemeene stemmen werd besloten.

— Uit Haarlem wordt gemeld dat de te Amsterdam gevestigde commissie van wetenschappelijke keurders, vergezeld van twee keurmeesters aldaar, ll. zaturdag de waterleiding te Leiduin bezocht en zoowel de filtra als de bassins en kanalen naauwkeurig in oogenschouw genomen en onderzocht hebben. Er bestaat gegronde hoop dat dit geheel onvoorziene bezoek gunstige resultaten zal opleveren tot verbetering van het drinkwater der duinwaterleiding, dat in den laatsten tijd allerslechtst moet geweest zijn.

— Ll. zaturdag is op de beurs te Amsterdam een adres, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gerigt, ter teekening aangeboden, waarin adressanten die Kamer verzoeken hare goedkeuring te onthouden aan het ontwerp van wet tot bekrachtiging van eenige artikelen der concessie tot aanleg en exploitatie van den Noorderspoorweg, omdat Utrecht daarin niet, evenmin als bij de geconcessioneerde Zuiderlijn, als centraal uitgangs- of verbindingspunt is aangenomen en daardoor, bij de aanneming van gemeld wetsontwerp, aan de hoofdstad des Rijks een gevoelige slag zou worden toegebragt.

— Gisteren hadden ten raadhuize te Amsterdam de volgende aanbestedingen plaats, als: 1.° Het maken van eene nieuwe steenen brug met ijzeren bascule, ter vervanging van de brug n.° 77 over de Achtergracht; aangenomen door den heer G. H. Kuiper, voor *f* 13,900. 2.° Het vernieuwen van de vaste houten bruggen, als: *a*, over het Lange Bleekerspad, n.° 170; aangenomen door den heer G. G. van Kleeff, voor *f* 900; *b*, bij den molen het Schaap, buiten de Zaagmolenspoort, n.° 338; aangenomen door den heer H. Rietsnijder, voor *f* 975; *c*, bij den molen de Roo Koe; aangenomen door denzelfden, voor *f* 1000.50; *d*, over de Singelsloot, tegenover de Zaagmolenpoort, n.° 342; aangenomen door den heer J. Galman, voor *f* 1200, en 3.° Het maken van eene dubbele vlotbrug ter vervanging van de ophaalbrug n.° 320, over de Realengracht; aangenomen door den heer J. Blankevoort, voor *f* 3500.

— In de gisteren gehouden vergadering van commanditaire deelhebbers in de Koninklijke fabriek van stoom- en andere werktuigen, onder de firma van Paul van Vlissingen en Dudok van Heel, is, ter vervanging van wijlen den hoogleeraar J. van Hall, met algemeene stemmen, tot commissaris gekozen de heer J. Messchert van Vollenhoven, burgemeester van Amsterdam.

— Op de Turfmarkt te Amsterdam hebben ll. zaturdag tusschen een aantal arbeiders vrij ernstige botsingen plaats gegrepen; door tusschenkomst der politie is de orde hersteld.

— Onder de aanzienlijke verzameling van bloeijende tropische orchideeën in den hortus botanicus te Amsterdam, verdient op dit oogenblik eene Kaapsche soort, Disa grandi-flora, bijzondere vermelding. Dit zeer moeijelijk te kweeken gewas bloeit thans voor het eerst in Nederland, en de gedaante en kleuring zijner schoone bloem mogen te regt hoogst opmerkelijk genoemd worden.

— Naar men verzekert zal Z. M. de Koning het kamp te Zeist niet bezoeken, en zijn de apartementen, die reeds voor HD. gevolg te Utrecht waren gehuurd, weder opgezegd.

— Het vaarwater op het zoogenaamde Land (Oosterschelde), tusschen Bergen-op-Zoom en Bath, wordt zoo ondiep, dat geladen zeilschepen van 5½ a 6½ voet diepgang aan den grond varen, vooral op de hoogte van het Oostgat en de Bergsche Klei. Voor handel en scheepvaart is het dringend noodzakelijk, dat het kanaal in Zuid-Beveland spoedig worde voltooid.

— Ll. vrijdag is te 's Hertogenbosch aanbesteed het doorgraven der Deeneplaat, ter breedte van 47 el in den bodem, alsook het afsluiten van killen, onder de gemeenten Werkendam, Made c. a. en Hooge Zwaluwe c. a., een en ander tot latere vorming van den benedenmond der Nieuwe Merwede, aangenomen door den heer P. Langeveld te Hardinxveld, voor *f* 43,380.

— Ll. vrijdag ontstond brand in de woning van D. de Bie, arbeider in de gemeente Ophemert, welke zoo hevig toenam dat binnen den tijd van een half uur het huis met de daarbij behoorende schuur, twee geiten en twee varkens, benevens al het huisraad, eene prooi der vlammen werden.

— Uit de legerplaats bij Milligen wordt gemeld dat ll. vrijdag het personeel der normaal-schietschool, bestaande uit den majoor Schönstedt, benevens 27 officieren en 108 onderofficieren en manschappen, in de legerplaats bij Milligen is aangekomen.

— Ll. vrijdag avond werd door een der onderofficieren te Harderwijk een verdacht persoon aangehouden, die bij nader onderzoek bleek te zijn een militair bestemd voor Oost-Indië, namelijk een Duitscher, die door desertie trachtte te ontkomen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 19 Julij.

OVERLEDEN: S. E. M. van den Hoven, man van C. C. Scholten, 38 j. — M. M. Hoppers, d., 2 m. — W. J. G. van Seters, z., 2 m. — W. H. Houwing, d., 6 m. — G. Leewis, z., 9 m. — J. W. Kriens, z., 3 m. — J. M. Rees, wed. C. van Eyl, 71 j. — F. A. M. Schrauwen, d., 1 j. — B. Verdoes, z., 6 m. — J. van der Laan, z., 1 j. — H. W. Bull, z., 4 m. — L. E. Klatten, z., 2 m. — K. M. Muller, d., 1 j. — J. M. Pape, jd., 70 j.

BEVALLEN: C. T. Alers, geb. van der Sprong, levenl. z. — C. Hoogendam, geb. van der Vis, z. — M. J. van Hagen, geb. van den Broek, z. — W. A. Nijgh, geb. Hoedt, z. — A. Theys, geb. Fröbe, z. — Ab. van der Sluis, geb. van Gijzen, z. — M. C. van der Kolk, geb. Roggeveen, z. — J. M. Biemans, geb. Heeze, d. — A. Hoogeveen, geb. de Haan, 2 z. — C. van Houten, geb. Gloudemans, z. — A. J. Ooms, geb. Hesselink, d. — W. van Kints, geb. Tak, d. — T. A. A. Schaaf, geb. Brigode, z. — H. Willemse, geb. Aalman, z. — P. Groot, geb. Visser, z. — N. Veldhoven, geb. Wevels, z.

Correspondentie.

Een *Bewoner der binnenstad van Rotterdam* wenscht de aandacht van hen die het aangaat te vestigen speciaal op de slechte reiniging der Halvemaansteeg. Bedriegt hij zich niet ten eenenmale, dan is die steeg althans in de laatste twee maanden niet gereinigd van het stinkende vuil, woordoor de goot verstopt is. Zijns oordeels is de reiniging der pestverspreidende goten en kanalen in de binnenstad over het algemeen alles behalve voldoende geregeld, althans heeft die zoo onvoldoende plaats dat het hem ten hoogste verwondert, dat reeds niet lang de aandacht der leden van den Raad daarop gevallen is. Redres is bij de aanhoudende hitte dringend noodig.

239ste Staats-Loterij.

2de Klasse, 2de Lijst.

Trekking op 19 Julij.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 1500: N.° 4950
„ „ - 400: „ 18174 18744
„ „ - 100: „ 6162 6789 12173

Prijzen van *f* 30:

25	2604	4742	7380	9760	11652	14572	17037
71	2609	4801	7423	9774	11706	14609	17101
145	2623	4805	7508	9849	11914	14682	17108
154	2721	4843	7556	9917	11917	14702	17127
168	2801	4867	7710	9923	11922	14764	17159
302	2810	4881	7723	10030	11957	14779	17172
411	2853	4899	7759	10172	11981	14780	17173
422	2867	4924	7800	10222	12010	14801	17219
491	2933	4939	7826	10284	12033	14807	17282
505	3070	5009	7838	10314	12055	14886	17293
515	3095	5213	7882	10323	12069	14894	17479
620	3109	5228	7985	10398	12211	14964	17502
686	3217	5234	8023	10401	12363	14983	17700
720	3221	5249	8073	10432	12434	14992	17730
722	3235	5349	8082	10444	12451	15015	17746
732	3241	5455	8098	10459	12470	15185	17803
760	3245	5491	8105	10603	12536	15198	17843
801	3264	5548	8274	10639	12619	15359	17868
820	3401	5636	8294	10679	12686	15414	17870
850	3402	5640	8303	10701	12692	15488	17904
873	3422	5641	8309	10702	12722	15495	17905
971	3429	5656	8363	10786	12732	15510	17980
973	3482	5669	8378	10792	12747	15528	17993
1002	3639	5681	8391	10801	12760	15595	18005
1041	3724	5708	8393	10815	12765	15630	18066
1064	3735	5782	8395	10842	12769	15693	18121
1072	3739	5797	8413	10856	12775	15706	18234
1118	3767	5798	8460	10879	12778	15763	18476
1274	3769	5826	8466	10908	12814	15783	18486
1297	3790	5845	8521	10911	12825	15801	18490
1334	3804	5862	8528	10914	12848	15852	18540
1402	3848	5867	8562	10932	12864	15913	18575
1471	3898	5925	8576	10965	12940	16042	18628
1506	3926	6005	8591	10982	12969	16101	18710
1580	3936	6014	8694	11013	12975	16124	18736
1608	3941	6080	8718	11079	12980	16175	18832
1612	3980	6110	8831	11087	13053	16354	18859
1666	4009	6126	8846	11102	13104	16428	18872
1717	4049	6250	8873	11123	13130	16433	18908
1746	4054	6303	8945	11124	13264	16434	19009
1756	4112	6306	9048	11127	13501	16455	19060
1798	4187	6345	9053	11129	13583	16507	19088
1838	4215	6485	9109	11165	13642	16529	19101
1878	4261	6535	9204	11181	13646	16537	19103
1891	4295	6547	9211	11200	13708	16547	19109
1984	4306	6559	9212	11229	13791	16557	19118
2012	4322	6650	9226	11254	13851	16558	19119
2036	4365	6675	9243	11363	13978	16564	19280
2110	4375	6708	9269	11391	14012	16611	19283
2124	4388	6730	9308	11398	14027	16613	19284
2138	4397	6902	9313	11483	14079	16656	19291
2159	4424	6945	9325	11545	14121	16734	19378
2173	4448	6950	9425	11550	14152	16804	19555
2265	4449	7056	9475	11566	14178	16823	19590
2285	4579	7172	9510	11600	14357	16870	19702
2421	4639	7185	9601	11612	14416	16931	19812
2447	4650	7312	9701	11614	14461	16945	19850
2487	4680	7332	9702	11617	14512	16965	19951
2490	4709	7369	9742	11624			

Cargalijsten.

Rotterdam.

LONDEN, Earl of Auckland. — 9 v. Ammonia en 1 k. Leder, C. Hemmann en Co.; 27 k. Cassia, Hollertt en Kolff; 4 b. Hop, 6 p. Koopm. en 10 v. Koffij, C. L. Roechling en Co.; 3 p. Koopm., Sölling en Co.; 1 v. Mostaard en 7 z. Peper, Schmitz en Fassbender; 4 p. Koopm. en 2 k. Rottingen, J. H. Claus en J. Raulino; 7 k. Phosphorus en 5 b. Zijde, F. A. Voigt en Co.; 1 k. Suikerbakkerswerk, P. M. Labelle; 2 p. Wasdoek, Wolff en van Buren; 1 oksh. Bekkens en 1 z. Gom-Elastiek, Boomer en Co.; 2 b. Zijde, C. Steinweg; 1 k. Koopm., 1 b. Zijde en 3 b. Koopm., C. L. Ringrose en Co.; 3 b. Koopm., J. B. Crol en Co.; 3 k. Koopm., H. Nijgh; 1 b. Koopm., Maingay; 10 v. Olijven, 53 p. Koopm., 40 k. Suiker, 1 v. Zuur en 1 k. Prenten, Order.

LONDEN, Leo, R. B. Hart. — 283 Koperen Bouten, W. van Houten en Zn.; 100 bund. IJzer, Ph. v. Ommeren; 10 b. Vellen, F. Carp en Ketelaar; 12 b. Zijde, F. A. Voigt en Co.; 5 f. Inkt, Outshoorn en van der Held; 12 pakk. Koopm., Diversen; 14 dito dito, Order.

Beurstijdingen.

PARIJS den 18 Julij.

Frankrijk 3 pc. a cont. 68.50, 68.25; dito op ult. 68.75, 68.25; dito 4½ pc. contant 96.75, 96; dito op ultimo 96.75, 96.25; Fransche Bank 2900; Crediet Mob. 822.50, 812.50. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorw. 508.75. Napels 5 pc. —. Spanje 3 pcts. buitenl. oude 43½ en nieuwe 42; dito binnenl. 3 pc. 41 a 41½.

De beurs verkeerde heden in eene ongunstige stemming. De 3 pcts. Fransche fondsen sloten a contant 35 en op ultimo 60 centimes lager dan zaturdag.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Vertr.*
19 *julij* Bezoekie, v. Bueren, Hellevoet
Oscar I, Blomquist, dito
(N. W.)

Hellevoet. *Aangek.*
19 *julij* City of Bath, Carney, New-Orleans
Ugie, Storey, Newcastle
Jhr. Mr. v. d. Wal v. Puttersh., Lammerts, d.°
Susanna, Darnell, dito
W. E. Routh, Cafiero, Alicante
Palemon, Sunde, Frederikstad
Bezoekie, v. Bueren, Brouwershaven
Oscar I, Blomquist, dito
Vertrokken.
19 Copernicus, Visser, Batavia
Elve (st.), Hamburg
Rotterdam (st), Marseille
(ligt in de Kanaalhav.)
Voor gaats:
Schoonderloo, Kruyt, Java
(N. W. — W.)

Brielle *Vertr.*
18 *julij* Prins van Oranje (st.), Duinkerken
19 Anna (st.), Bergen
Leo (st.), Londen
Batavier (st.), dito
(N.N.W.—W.N.W.)

Maassluis (W.)
19 *julij*. Niets gepasseerd.

Zierikzee *Aangek.*
17 *julij* Petrel, Thaxter, Liverpool n. Dordt

Amsterdam *Vertr.*
18 *julij* Tweelingzusters, Carst, Genua
Anna Arendina, Pott, Marseille

Texel *Aangek.*
18 *julij* Kinderdijk, Zwanenburg, Banjoew.
Ranger (st.), Londen
Twee Zusters, de Groot, dito
Margaret & Mary, Rowbotham, Londen
Zealous, Starling, Newcastle
19 Diana, Masdorp, Banjoewangie
Ann Creig, Shank, Liverpool
Vertrokken.
18 Catharina, Wiersma, Londen
Utility, Reed, Newcastle
Richard Mount, Kenny, dito
Esther, Hugge, dito
Seraphine, Morgan, Sunderland
Alma, Moore, dito
Tartar, Jacques, dito
Thomas & Hannah, Ledgerton, dito
Niessina, Gruppelaar, Engeland
19 Chincliffe, Copperthwaite, Sunderl.
(Z. Z. W. — W. Z. W.)

Vlie *Aangek.*
16 *julij* Aurora, Nielsen, Droback
Vertrokken.
16 George Washington, Ambjornsen, Frederikst.
Arion, Klock, Osterrisoer
17 Emilie, Rosenberger, Engeland
Wilhelm, Velt, Riga
Ora & Labora, Möller, Arendahl
Freyer, Wleugel, Frederikstad

—o—

Charleston *Vertr.*
29 *junij* Dolores, Rott.

Baltimore *Vertr.*
2 *julij* Alexander, Bain, Rotterdam

New-York *Uitgekl.*
5 *julij* Johanna, Ouwehand, Amsterdam
Queen of the Netherlands, Claproth, Rotterd.
In lading.
Wabamo, Doty, Rott.
Epaminondas, Brandt, d.°
Bremerhaven, Hilken, d.°
Marshall, Jordan, dito
Nederland, Ruiter, dito

Galatz *Vertr.*
1 *julij* Elisa, de Vries, Falmouth
2 Willemina, Puister, Queenstown

Ibraila *Vertr.*
2 *julij* Anna, Venema, Gibraltar

Syra *Aangekomen*
30 *junij* Verwisseling, Boon, Amsterdam

Triest *Vertr.*
13 *julij* Hendrika Wilkens, Mulder, Segna

Segna *Vertrokken*
1 *julij* St. Vitus, Middel, Cette
9 Elisabeth, Mooi, Marseille

Gibraltar *Aangek.*
10 *julij* Triest (st.), Corfu
Zeilklaar.
5 Sperwer, Lambach, (v. Maroïm) Genua

St. Nazaire *Aang.*
15 *julij* Mauritius, Regnier, Sumatra

Rouaan *Vertr.*
16 *julij* Jacoba, Muntendam, Dantzig

Havre *Aangek.*
17 *julij* Frouwina, Bakker, Rio-Janeiro, l. v. Dives

Newry *Aang.*
14 *julij* Egbertus, Schrik, Nantes

Queenstown *Vertr.*
15 *julij* Vigilantia, Woldinga, (v. Smyrna) Londen

Liverpool *Aang.*
16 *julij* Gesina, Doekes, Tarragona
Johanna, Kranenborg, Nantes
17 *julij* Ettina, de Jonge, Marennes
Uitgeklaard.
16 Cornelia, Nieboer, St. Petersburg

Porthcawl *Vertr.*
15 *julij* City of Rotterdam, Arnold, Rott.

Bristol *Aangek.*
17 *julij* Pyrenee, Jones, Rotterdam
Balmoral (st.), dito

Falmouth *Aang.*
15 *julij* Zeemeeuw, Zwaal, Triest
18 Martha Jacoba, de Vries, Buenos-Ayres

Plymouth *Gepass.*
15 *julij* Stad Stavoren, Hoekstra, Amst. n. Genua

Exmouth *Aangek.*
16 *julij* Jonge Willem, Visser, Ibraïla

Cowes *Aangekomen*
17 *julij* Pauline, Hashagen, Akyab

Portsmouth *Gepass.*
16 *julij* Doggersbank, Kerkhoven, Amst. n. Batavia

In het **Kanaal** *Aangek.*
12 *julij* Sydpolen, Söderberg, Soerabaija n. Gothenburg

Deal *Gepass.*
17 *julij* Udo Frederik, v. d. Werff, Liverpool n. Nerva
Pieter Bentum, Schaap, Triest n. Hamburg
Anna Lena, Zaal, Amst. n. Genua
Vertrokken.
18 Sieberlina, Ringeling, (v. Lond.) Konstant.

Londen *Aangek.*
18 *julij* Tjakina, v. Sluis, Groningen

Hartlepool *Aang.*
15 *julij* Anine, Jensen, Schiedam
16 Isabella, Holbrook, Amst.

Sunderland *Aang.*
17 *julij* Agatha, Riepma, Delfzijl
Vertrokken.
17 Cassandra, Fleming, Rott.

Shields *Aangek.*
16 *julij* Vasco de Gama, de Groot, Antw.
Monarch, Cookson, Nieuwe Diep
Grace, Gilbert, Schiedam
17 Jantina, Vos, Delfzijl
Clemens, Persoon, Zierikzee
Anna Margaretha, Olthof, Groningen
Pax, Witt, Schiedam
Sarah & Ellen, Gibson, Rotterdam
Vertrokken.
16 Jacoba, Rotterdam
17 William, dito
Lady Mary, Schiedam

Charlestown *Vertr.*
15 *julij* Maria, Jongebloed, Aarhuus

Glasgow *Vertr.*
16 *julij* Jacoba Gezina, Rinks, Rendsburg

Boness *Aangek.*
15 *julij* Eendragt, Munneke, Leith

St. Davids *Aang.*
15 *julij* Alida Petronella, Potjewijd, Leith

Harburg *Aang.*
vóór 14 *julij* Hendrika, Joosten, Amsterdam

Bremerhav. *Vertr.*
16 *julij* Anna Wilhelmina, de Boer, Groningen
Antje, Muller, Amst.
Frau Trientje, Juist, dito

Warnemunde *Aang.*
13 *julij* Gesina, Blouw, Sleeswijk

Swinemunde *Vertr.*
13 *julij* Helena Catharina, Leeuwe, Harlingen
Albertina, Pott, St. Pet.

Dantzig *Aangek.*
12 *julij* Hermina, Kroon, Liverpool
Geerdina Geertruida, Schaap, Odensee

Bolderaa *Aangek.*
9 *julij* Spruit, Pott, Newcastle

Kroonstad *Aang.*
8 *julij* Hendr. Margrietha, Glim, Hull
Hermanna Wilmink, Wilmink, Rotterdam
9 Alberdina, Deddes, Liverpool
Jantina, de Boer, Hull
Maria, v. d. Star, Londen
Gironde (st.), Rotterd.
10 Catharina, Rozema, Liverpool
Heiko Prins, Prins, Amst.
Vertrokken.
8 Reintje, Teensma, Amst.
9 Afina, Potjewijd, Alloa
Themis, Jonker, Montrose

Sundswall *Vertr.*
2 *julij* Paul Fredrik, Naess, Holland

Gothenburg *Aang.*
11 *julij* Gesina, Bartels, Krik

Osterrisoer *Aang.*
8 *julij* Skulda, Knudsen, Rotterdam

Christiania *Aangek.*
7 *julij* Goede Verwachting, de Jonge, Zwolle
8 Hanna Christensen, Andersen, Amst.
Vertrokken.
8 Fraternité, Haraldsen, Holland
Uitgeklaard.
8 Susanna, Knudsen, dito

Elseneur *Aangek.*
13 *julij* Zwanette, Jonker, Bergen n. St. Pet.
Maria, de Jonge, Dantzig n. Bordeaux
Janna Lukkina, Bontekoe, Newcastle n. St. Petersburg
Engelina, Smith, Dantzig n. Londen
14 Albert van Panhuys, v. d. Ley, St. Petersb. n. Amsterdam
15 Freia, Christensen, Nerva n. Nieuwediep
Gepasseerd.
14 Jan Hero, Naatje, Amst. n. St. Pet.

—o—

Vlissingen 18 julij. Heden is alhier om order gearriveerd het Amerik. fregatschip Robert Center, kapit. Arnold, met eene lading *witte* guano van Swan-Island (Sombrero-Eilanden) komende. Dit is het eerste schip dat zoodanige lading naar Europa brengt.

—o—

Gepraaid:

Den 31 mei, op 2° NB. en 10° WL., Mentor, P. P. Duinker Jr., v. Amsterdam n. Singapore.

Den 5 junij, op 7° 14′ NB. en 25° 56′ WL., Vrije Handel, J. J. Lupkes, v. Glasgow, l. v. Lissabon, naar Buenos-Ayres.

Den 8 julij, op 47° 27′ NB. en 15° 56′ WL., Diligence, L. Smit, v. Amst. n. Batavia.

Den 15 julij eene Ned. bark, toonende Rotterdamsche collegievlag met n.° 343 (Grondwet, Kamminga, van Zierikzee naar Batavia).

—o—

18 julij. De wind te **Falmouth** Z. en te **Deal** Z. Z. W.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 20 julij: 1ste getijde 6 ure 18 min.; 2de get. 6 ure 42 min.

Arnhem. Waterhoogte 17 julij 1.54 el, en 18 julij 1.50 el.

Keulen. Rijnhoogte 18 julij 7 v. 6 d. Rijnl.

LONDEN den 18 Julij.

3 pc. Cons.cont.	95⅜ a	95⅛	3 pc. Peru....	71	a	—
id. id. op tijd	95⅜ -	95¼	4½ pc. id. Urib.	80	-	82
5 pc. Oostenrijk	— -	—	id. te New-Y.	77	-	79
4½ pc. België..	96 -	97½	3 pc. Portugal.	43	-	45
5 pc. Braz. 1824	102 -	104	5 pc. Rusland.	111	-	112
id. 1829/39....	— -	—	4½ pc. idem ex c.	98	-	102
id. 4½ pc. 1852	93 -	95	3 pc. Spanje...	44	-	44½
idem 1858....	93 -	94½	1½ pc. idem...	32¼	-	32½
6 pc. Buen.-Ayr	73 -	—	idem Amort. ..	9½	-	10
6 pc. Chili....	98 -	102	id. Cert. Coup.	4½	-	5
3 pc. idem....	68 -	72	5 pc. Sardinië.	86	-	88
5 pc. Denemark	98 -	102	6 pc. Turkije. .	81	-	82
3 pc. idem....	— -	—	idem Nieuwe. .	70	-	70½
2½ pc. Holland.	66 -	68	4 pc. idem....	103	-	104
4 pc. idem....	100 -	102	3 pc. Venezuela	28½	-	29½
Ecuador......	14 -	16	idem Uitgest..	15½	-	16½
id. Land-warr.	3 -	5	Wissel Amst. krt.	11.11	a	12.
2½ pc. Grenada.	17 -	18	idem 3 m.	11.13½	-	14.
id. Uitgestelde	5½ -	—	id. Rott. 3 m...	11.13¾	-	14.
3 pc. Mexico.	19 -	19¼	id. Parijs kort....	25.5	-	15.
4½ pc. Peru...	91 -	93	idem 3 m......	25.30	-	35.

De beurs was heden stil en slap gestemd, vooral in binnenlandsche fondsen, ten gevolge waarvan ook sommige buitenlandsche iets lager liepen.

ROTTERDAM den 19 Julij.

			h. k.	l. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld. 2½ pct.		64⅜		
„	dito dito 3	„	77¼		
„	dito dito 4	„	97⅝	97¾	97¾
Spanje...	Obl. 3 pc. nu 1½	„	31¾	31⅞	31⅞
„	Binnenl. a 6 m. 3	„	41⅛		
„	Amort. Schuld.		9 13/16		
Portugal,	Obl. 1856/57...3	„	44	44⅛	44
Rusland,	Obl. 1798/1816 5	„	104¾		
„	Spoorw. Aand. ƒ	„	226¾		
Polen,....	Certificaten...4	„	154		
Oostenr.,	Metalliek.......2½	„	31	31 3/16	31 3/16
„	dito dito 5	„	59	59⅜	
„	Nationale.......5	„	62⅝	63	62⅝
Venezuel.	Oude........5	„	38⅛		
„	Uitgest. Oude 2½	„	17		
Equador,	Onbepaalde...1	„	15⅞		

De beurs leverde heden niets merkwaardigs op; de variatien waren van belang ontbloot, terwijl alleen de handel in Oostenrijksche fondsen van eenige beteekenis was.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje Amort. 9 13/16 a 9⅞, gebl. 9⅞. Oostenrijk Metalliek 2½ pc. 31 a 31⅛, gebl. 31; dito Oude 5 pc. 59 a 59 1/16, gebl. 59; dito Nationale 5 pc. 62⅝ a 62 13/16, gebl. 62⅝. Venezuela N. nu 2½ pc. 28⅛.

AMSTERDAM den 19 Julij.

			l. k.	h. k.	gbl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.		64¼	64 5/16	64¼
„	dito dito 3	„	76¾	76⅞	
„	dito. dito 4	„	97¾	97 13/16	
„	Amort-Synd...3½	„	95¼		
„	Handel-Maats.4½	„	128	128½	
„	O. I. Leening 4	„			
„	Aand. Holl. Sp.	„			
„	Rijn-Spoorw...4½	„			
„	Maats. v. Weld. 4	„			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½	„	52½		
Frankrijk,	Certificaten....3	„			
Spanje,..	Buitenlands...1½	„	31⅝	31¾	31⅝
„	dito 3	„	43½		
„	Binn. a ƒ 6000 3	„	41 1/16	41¼	41 3/16
„	Amort. Schuld........		9¾		
„	Bew. v. Coup........				
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.		44⅞	45⅛	44⅞
„	dito 1856/57..3	„	43½	44	43⅝
„	dito Uitgest...		30		
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5	„	104⅝	104¾	104⅝
„	dito 1828/29..5	„	102½		
„	Cert. 1831/33..5	„			
„	dito 1840......4	„	86	86¼	86
„	dito *Stieglitz*..4	„	86	86½	86⅛
„	dito d.° Nieuwe 5	„	95		
„	dito d.° 1855 N.5	„	100¾	101	100¾
„	dito te Londen 4½	„	96¾		
„	dito v. Assign. 6	„			
„	Inschr. dito ...6	„	66⅛		
Polen,....	Aand. 1835.........ƒ		155		
„	Obligatien......4 pCt.		80		
Oostenr.,	Obl. *Göll en C.* 5	„	69		
„	dito dito 4	„			
„	dito Met. Oude 5	„	58½	59½	58 11/16
„	dito N. te Ams. 5	„	75	75½	75
„	dito Nat. Met. 5	„	62¼	63⅛	62 7/16
„	dito Metall.....2½	„	30⅞	31¼	31
„	Wen. Ad. fl 250 4	„			
Brazilië,	1824, £ 100, 5	„			
Equador,	£ 100...........1	„	15½	15⅞	
„	Onbepaalde....1	„			
Venez.,...	Obligatien......5¼	„	27⅝	27⅞	
„	Uitgestelde 1½	„	14 15/16	15⅛	
Grenada,	Obligatien......3½	„	16 9/16	16 11/16	
„	Uitgestelde		5⅛	5 3/16	
Mexico,..	Obligatien......3	„	18 7/16	18½	
„	dito Onbep....3	„			
Illinois,	7	„	81½		

Handel-Maatschappij 128½ a cont. Rusland, Spoorw. Actien, 5 pc., 71; dito volgef., 226¼, 227½. Pruissen, 5 pc., 99⅞, 100. Weener Bankactien ƒ 875, ƒ 885; dito Aand., 1859, ƒ 280, ƒ 285. Brazilië, 1852, 4½ pc., 91; dito 1858, 4½ pc., 91¼. Griekenland, 5 pc., 4 9/16.

Beleening 3 pc. Prolongatie 3 pc. Disconto 3 pc.

Binnenlandsche fondsen met weinig handel redelijk vast; Oostenrijksche daarentegen tegen merkelijk lagere prijzen aangeboden. Overigens was de Beurs stil.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64¼. Spanje, 1½ pc., 31⅝; dito Binnenl. 3 pc., 41 3/16. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 58¾; dito Nat., 5 pc., 62½.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 19 Julij.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.53¾	11.60
d.° 3/m. .	11.51½	—
Parijs . .	55	55⅜
d.° 3/m.	54⅞	—
Bordeaux.	54¾	55⅛
Genua. . .	45	—
Livorno. .	38½	-
Napels . .	79½	—
Petersb. .	165	—
Hamburg.	35	35¼
d.° 3/m. .	34⅞	—
Antwerp .	—	1½ v

	6 weken.	Kort.
Frankfort	99½	—
Augsburg	99	—
Weenen	94	—
Triest. . .	93⅞	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 19 Julij.

	2 maanden		Zigt.	
Londen. .	11.52½	g	11.60	g
Parijs. . .	55	g	55½	g
Bordeaux.	54⅞	g	55½	g
d.° ½ m.	55½	g	—	g
Genua . .	44½	g	—	g
Livorno. .	38½	g	—	g
Napels . .	79½	g	—	g
Hamburg.	34⅞	g	35⅛	g
	3 maanden.		Zigt.	
Madrid . .	234	g	—	g
Cadix. . .	236	g	—	g
Sevilië . .	233	g	—	g
Bilbao . .	233	g	—	g
Lissabon .	39½	g	—	g
Porto. . .	39½	g	—	g
Petersb. .	165	g	—	g
	6 weken		Zigt	
Weenen ..	95	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	100	p	—	g

Rotterdam ½.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 19 Julij.

BOTER. 1ste kwal. ƒ 48, 2de ƒ 45, 3de ƒ 42.

GRANEN. Tarwe: 164 ℔ Hoogl. Kl. ƒ 300; 164 ℔ Jar. Bov. Ris ƒ 285. Boekweit: op 140 ℔ Amersf. ƒ 173.

SCHIEDAM den 19 Julij.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust		ƒ 14.50.
JENEVER, „ „ „ „ „		- 20.—.
Amst. proef, „ „ „ „ „		- 21.25.

alles zonder de belasting.

SPOELING, per Ketel .... - 0.40.

AMSTERDAM den 19 Julij.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 25 v. Maryland per Scotia.

HUIDEN. De heden door de N. H. M. gehouden veiling is afgeloopen als volgt: 6161 st. gedr. Buenos-Ayres verk. tot 50½ a 81½; 100 st. Paarden- verk. tot ƒ 3¾ per stuk; 1000 st. gez. Buenos-Ayres verk. tot 38 a 46 c.; 2926 st. Buenos-Ayres Ossenhoorns verk. tot ƒ 23½ a ƒ 30½; 1201 st. dito Buffel- verk. tot ƒ 13. De veiling door particulieren liep af als volgt: van 2499 st. droog gez. Barbarijsche zijn 5 kav. opgeh. tot 30 a 37 c., en de rest niet geveild; van 3226 gepekelde Madras Runder- is 1 kav. verk. tot 24 c., 3 kav. opgeh. tot 19 a 21 c., en de rest niet geveild; van 292 st. Calcutta dito (wappers), is 1 kav. verk. tot 18½ c. en 1 kav. opgeh. tot 26 c.; 311 O.-Ind. dito opgeh. tot 17 c.; 1085 st. Java dito verk. tot 28 c. a 50½ c.; 408 st. Padang dito verk. tot 18 c. a 25½ c.; 182 st. dito verk. tot 30 c.

LONDEN den 18 Julij.

INDIGO. Van 1978 k. die geveild werden zijn 620 k. verkocht tot hoogere prijzen. De markt is vast en levendig. — TALK. P Y C is gedaald tot 53/9; de voorraad is evenals de aanvoeren belangrijk toegenomen.

GRAANMARKT. Tarwe met weinig handel onveranderd. Meel stil. Gerst traag verkocht tot vorige prijzen. Boonen vast. Erwten onveranderd met weinig omzet. Haver stil. Lijnzaad iets lager.

Van den 11 tot den 16 dezer werden ingevoerd 2042 q. binnenl. en 17,632 q. buitenl. Tarwe, 2 q. binnenl. en 3120 q. buitenl. Gerst, 2855 q. binnenl. en 26,568 q. buitenl. Haver; 81 q. binnenl. en 977 q. buitenl. Boonen; 1640 q. buitenl. Erwten; 2852 z. binnenl. en 2279 z. buitenl. Meel.

VEEMARKT. De invoer van het Vasteland is gedurende de vorige week zeer aanzienlijk geweest en bestond uit 1104 Runderen, 1145 Kalveren, 6851 Schapen, 307 Varkens, te zamen 9670 stuks, tegen 10,608 in dezelfde week van het vorige jaar.

ANTWERPEN den 18 Julij.

KOFFIJ. De markt blijft zeer vast en er werden heden afgedaan 500 b. St. Domingo en 500 b. Santos. — Van SUIKER zijn 289 k. Havana verkocht. — De GRAANMARKT is geheel onveranderd. — CACAO. Men meldt ons de afdoening van het restant der partij St. Domingo, per Gustaf Pastor. — SPECERIJEN. Zwarte Peper hooger. Voor consumtie zijn 60 b. tot vaste prijzen verkocht.

HAVRE den 16 Julij.

KATOEN. Ofschoon niet bijzonder gevraagd, is heden toch coulant te plaatsen, en vonden circa 850 b. nemers. — Van KOFFIJ zijn 938 b. Rio tot fr. 66 afgedaan. — SUIKER. 590 k. Havana n.° 12 bedongen fr. 35½. — Van HUIDEN vonden nemers 1185 st. gedr. la Plata tot fr. 135 a 142½. — RIJST verlaten. Slechts 50 b. Bengaal zijn verkocht tot fr. 14.75. — KOPER gevraagd. 29,500 kil. zijn op levering tot fr. 277½ verkocht, en 9000 kil. oud Koper tot fr. 175 a 180 voor Geel en fr. 255 voor Rood Koper.

HAMBURG den 18 Julij.

KOFFIJ iets vaster. Omzet 3000 b. diverse soorten. — ZINK. 3000 ctr. loco en per Aug. bedongen 14.2 en 1500 ctr. loco en per Sept. 14.3. — RAAPOLIE per Oct. 23.8 a 23.6, per Mei 24 a 23.12. — GRANEN. Tarwe en Rogge flaauw. Voor Koningsberger per Aug. en Sept. betaalde men 56 a 57 b/m.

Advertentien.

Voor de belangstelling, bij gelegenheid van ons **Huwelijk** betoond, betuigen wij, ook namens onze Betrekkingen, onzen hartelijken dank.

GERD. SAUERBIER.
Rotterdam H. G. SAUERBIER,
Julij 1859. HOLLERTT.

Heden avond overleed mijn jongste Zoontje AGATINUS CORNELIS, in den jeugdigen leeftijd van ruim zes maanden.

Middelharnis J. C. DEN BAARS.
16 *Julij* 1859.

Na een langdurig en geduldig lijden overleed heden mijn dierbare Echtgenoot SIMON EWOUT MARTINUS VAN DEN HOVEN, in den ouderdom van acht en dertig jaar, na eene gelukkige Echtvereeniging van 11 jaren, mij nalatende vijf Kinderen.

Rotterdam C. C. SCHOLTEN,
17 *Julij* 1859. Wed. S. E. M. VAN DEN HOVEN.

Eenige kennisgeving.

Op begeerte van den Overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

Heden overleed, na eene gelukkige Echtvereeniging van 28 jaren, in den ouderdom van circa 63 jaren, mijn veel geliefde Echtgenoot, de Heer A. VAN MARION, in leven *Wethouder, President-Kerkvoogd, Secretaris en Penningmeester van de gemeente-dijkagie binnen deze Gemeente.*

Rozenburg C. KLEYWEGT,
19 *Julij* 1859. Wed. A. VAN MARION.

Wie iets te vorderen heeft van, verschuldigd is aan of onder zijne berusting heeft betrekkelijk den Boedel van wijlen den Heer **ANTHONY VAN DOORN**, in leven *Tapper*, in de Zandstraat te Rotterdam, gelieve daarvan **Opgave, Betaling** of **Afgifte** te doen ten Kantore van de Notarissen VAN DER HOOP en REEPMAKER, aldaar.

De bekende en onbekende Schuldeischers in de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde **Nalatenschap** van den Heer **SAMUEL DUVIGNEAU**, in leven *Agent in Wijnen*, gewoond hebbende en den 1 April 1859 overleden te Rotterdam, worden, ingevolge Artikel 1082 B. W., **opgeroepen** om op Zaturdag den 30 Julij 1859, des voormiddags ten 10 ure, te verschijnen ten Kantore van de Notarissen VAN DER HOEVEN en LORIÉ, Beursplein, n.° 3, aldaar, ten einde aan te hooren de Rekening en Verantwoording, die door de benificiare Erfgenamen van hun beheer zal worden gedaan, waarna, indien er geen verzet plaats heeft, dadelijk zal worden overgegaan tot de voldoening der Schuldvorderingen, voor zoover het bedrag der Nalatenschap toereikende zal zijn.

Te ROTTERDAM
ligt in Lading
naar
BATAVIA, SAMARANG EN SOURABAIJA,
voor PASSAGIERS en GOEDEREN,
het **snelzeilend gekoperd Nederlandsch FREGATSCHIP „*HOLLANDIA*,"** Kapit. ***P. Wap***, hebbende uitmuntende inrigtingen voor PASSAGIERS en voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor, alsmede eene Melkgevende Koe.

Adres bij de Reeders, de Heeren *A. F. EBELING & Co.*, en de Cargadoors *P. A. VAN ES & Co.*

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN GRANGEMOUTH,
in directe verbinding met **GLASGOW**, door het **Forth-** en **Clyde-Kanaal.**
Voor Passagiers en Goederen.

Het Stoomschip **THERESE**, Kapitein **Allan Bruce**, vertrekt van hier naar **GRANGEMOUTH** ZATURDAG 23 dezer, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

Een nog **werkzaam**
Huis-Onderwijzer,
ten platten lande, geëxamineerd in **Talen** en **Wetenschappen**, wenscht
verplaatst te worden.

Adres *franco*, V. D. EEZEN, Klaaswaal.

IN DE
AZIJNMAKERIJ „DE STER",
van ***W. J. HOPPERS,***
Goudsche Vest, 10—671, te Rotterdam,
IS TE BEKOMEN
EERSTE KWALITEIT
ROZIJN-WIJN-AZIJN EN BIER-AZIJN.

Bestelkantoren:

Den Heer W. H. STEMPELS, Korte Hoogstraat, naast het Steiger, wijk 5, n.° 313.

Den Heer J. VAN DEN AREND, Hoogstraat, bij de Oostpoort, wijk 11, n.° 374.

Mejuvr. Wed. H. VAN LIESHOUT, hoek Leuvebruggesteeg en Schied. Dijk, wijk 3, n.° 246.

Den Heer A. OVERDIJK, *A. Hz.*, Binnenweg, wijk 15, n.° 337.

FABRIEK
VAN
GECARBONISEERDE TURF ENZ.,
van LÉON ENTHOVEN en Compie.,
TE HILLEGERSBERG.
Geoctroijeerd door Z. M. den Koning.

De Ondergeteekende, **Hoofdagent voor Nederland**, verwittigt, dat bovengenoemde **Brandstoffen** bij hem te verkrijgen zijn.

KANTOOR ***Zeevischmarkt***, Wijk 2, N.° 444.
MAGAZIJN ***Zijl***, Wijk 4, N.° 346.

Rotterdam 20 *Julij* 1859. **C. A. JORISSEN.**

Notarishuis te Rotterdam.

HEDEN, WOENSDAG den 20 JULIJ 1859,
DES NAMIDDAGS TEN *VIJF* URE,

VEILING VAN:

Vier HUIZEN met OPEN GROND en ERVEN, toegang hebbende aan de westzijde van de Saladekade 13—447 tot 450, groot 2 Roeden 35 Ellen.

Een Stuk MOESLAND, groot 4 Roeden 20 Ellen.

Een Stuk DITO, groot 6 Roeden 20 Ellen.

Een Stuk DITO, groot 10 Roeden 40 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—433*a*, met een Stuk MOESLAND, te zamen groot 5 Roeden 20 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—433, groot 5 Roeden 30 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—434, met een Stuk MOESLAND, te zamen groot 5 Roeden 94 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—435, met een Stuk MOESLAND, te zamen groot 7 Roeden 42 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—436, met een Stuk MOESLAND, te zamen groot 4 Roeden 65 Ellen.

Een TUIN, KOEPEL en ERVE, 13—437, met een Stuk MOESLAND, te zamen groot 5 Roeden.

Openbare Aanbesteding.

Op ZATURDAG 23 Julij 1859,
des voormiddags ten *negen* ure zal door Schout en Kroosheemraden van Cool, en ten overstaan van den Ambachtsbewaarder des gemelden Polders, worden overgegaan, tot openbare Aanbesteding van eenig bij de Schouw van 3 Junij ll. beschouwen en nog ongedaan gebleven werk in den Polder Cool, als:

Het **SCHOONMAKEN enz.** der **SLOOT**, loopende tusschen de Kleederbleekerijen, genaamd **de Gekroonde Valk**, aan den *Schiedamschen-Cingel* en waarvan is Eigenaar ARNOLDUS BOUTEN, en de bleekerij **het Lammetje in 't Groen**, aan den *Binnenweg*, staande ter name van MICHIEL HEND. BOUTEN, wonende aldaar; — alsmede het **AFSLAAN** en **ZUIVEREN** der **KANT**, aan de Bleekerij **het Lammetje in 't Groen**; —

Het **SCHOONMAKEN enz.** der **SLOOT** tusschen de Bleekerij **de Hoop**, van C. CREMERS, aan den *Binnenweg* en de meergemelde Bleekerij **het Lammetje in 't Groen**, tevens met **AFSLAAN** en **ZUIVEREN** der **KANT**, aan de laatstgemelde Bleekerij.

Alles zoo als dat bij de gewone Voorjaars- of Mei-Schouw gebruikelijk en oorbaar is.

Verdere Onderrigting bij den Kroosheemraad *B. HOUWERS Az.*, aan den *Binnenweg*.

Rotterdam
9 *Julij* 1859. CORN. SCHADEE.

VERKOOPING
van eene aanzienlijke Partij
ZIJDEN, FLUWEELEN EN ANDERE STOFFEN.

VAN MARLE & DE SILLE zijn voornemens, ten overstaan van de Notarissen *SANDER & PAATS*, residerende te Rotterdam, op Dingsdag den 26 Julij 1859, des voormiddags ten 10 ure, in het Notarishuis te Rotterdam, publiek te Verkoopen: Zwarte en Gekleurde ZIJDE, voor Japonnen, Vesten enz., ZIJDEN HEEREN- en DAMES-DASSEN, in alle Kwaliteiten en Kleuren, ZIJDEN FLUWEEL, FLUWEELEN en ZIJDEN LINTEN, FRANJE enz. 's Daags te voren van 10—5 ure te zien.

Openbare Verkooping,

op Donderdag den 21sten Julij 1859, des voormiddags ten *tien* ure, ten overstaan van de Deurwaarders *STOELLER & BRAAKMAN*, in de Verkoopzaal aan de Scheepmakershaven, te Rotterdam, van:

SOLIEDE MEUBELEN,
bestaande in:

LINNENKASTEN, SECRETAIRES, CHIFFONNIÈRES, VOLTAIRES, fraaije gebeeldhouwde STOELEN, TAFELS, TÊTE à TÊTES, SPIEGELS, BRANDKASTEN, PORSELEIN, KOPER, TIN, GLAS- en AARDEWERK, TUINBANKEN, STOELEN, TAFELS en STOKKEN, Gemaakt GOUD, ZILVER en JUWEELEN, een Kist met SPEELKAARTEN, een partijtje EAU DE COLOGNE, prima qualiteit, eenige Kisten RIJN WIJN, verschillende BEHANGERS-ARTIKELEN, alsmede Nieuwe en Gebruikte VLOERKLEEDEN, en meer andere Goederen. — Alles daags te voren te zien.

Definitive Toewijzing,

bij **Afslag**, op Vrijdag den 29sten Julij 1859, des voormiddags ten 10 ure, in het Logement **het Hof van Holland**, te Dordrecht, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris *H. SCHUYTEN*, van eene Kapitale **BOUWMANSWONING** en omtrent **86 Bunders uitmuntende WEI- en BOUWLANDEN**, staande en gelegen onder de gemeenten Hoogvliet, Pernis en Katendrecht, en zulks in 35 Percelen, waarvan er 33, na afsonderlijken Afslag, eerst in onderscheiden combinatien en daarna in massa zullen worden **Opgehangen** en **Afgeslagen.**

Onmiddellijk na afloop van die Verkooping zullen, ten overstaan van denzelven Notaris, bij **Afslag** definitief worden Verkocht: Omtrent **15 Bunders BOUWLAND**, genoegzaam allen van de 1e Klasse, gelegen onder Rijsoort, thans gemeente Ridderkerk, en onder Heerjansdam, en zulks in Percelen.

Nader onderrigt is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris *SCHUYTEN*, te Dordrecht.

Uitgave van **G. H. VAN DER SCHUYT**, te ***'s Hertogenbosch.***

INTEEKENLIJST
OP
KORTE VERTELLINGEN,
vroeger verspreid, nu verzameld door
H. M. C. VAN OOSTERZEE,
met VIGNET.

UIT TE GEVEN TEN VOORDEELE DER AMALIA-BEWAARSCHOOL TE 's HERTOGENBOSCH.

Opgedragen aan H. K. H. Mevrouw Prinses Hendrik der Nederlanden.

Prijs ƒ 1.40.

De **Amalia-Bewaarschool**, in het leven geroepen door de liefdadigheid onzer Landgenooten, bovenal voor Protestantsche Kinderen uit den mingegoeden en behoeftigen stand, en zonder andere vaste inkomsten dan het geringe Schoolgeld van sommigen, kan ter naauwernood hare *gewone* Uitgaven dekken.

Eene geheele vernieuwing van het Dak en den Boven-Voorgevel is dringend noodig en vordert eene *buitengewone* uitgaaf van ƒ 1000.

Van nabij bekend met het groote nut der School en den mingunstigen toestand der Kas, bied ik dit Werkje, dat op zichzelf zijne waarde heeft, aan, vol vertrouwen dat aan velen deze gelegenheid niet onwelkom zal zijn, om van hunne belangstelling te doen blijken in eene Inrigting, die zoo krachtig kan medewerken tot heil der Maatschappij.

Dat ook **Giften** erkentelijk worden aangenomen, ligt in den aard der zaak.

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. van Reyn, te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van WOENSDAG 20 Julij 1859, N.° 171.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag 19 Julij.

In den aanvang der zitting van heden heeft plaats gehad de aangekondigde

Interpellatie over het Limburgsch Bondscontingent.

De heer *van Wintershoven*, na herinnerd te hebben hetgeen is voorgevallen in de Kamer, bij gelegenheid van de behandeling der wet tot zamenblijving van het Limburgsch Bondscontingent, constateerde dat de Regering aan die wet gevolg had gegeven, zoodat de meest krachtige mannen van Limburg, tusschen de 19 en 24 jaren, beschikbaar waren gesteld voor den Duitschen Bondsdienst en thans onder de wapenen zijn. Hij erkende daarbij volgaarne dat de Regering van hare zijde aan gedane beloften had gevolg gegeven en getracht had zooveel mogelijk het contingent door vrijwilligers aan te vullen. Die maatregel echter, had niet verder geleid dan dat het getal vrijwilligers bereikt had dat op den voet van vrede, zoodat de meeste miliciens in werkelijke dienst waren. Volgens art. 184 der Grondwet konden echter de miliciens alleen wegens buitengewone omstandigheden bijeenblijven. Die omstandigheden hadden in de laatste dagen eene verrassende wijziging ondergaan. De vrede was gesloten, en daarom vroeg hij aan de Regering, welke plannen zij had, aangaande het op voet van oorlog gebragte contingent. Hij wees daarbij op de voorbeelden van België, Hanover en Baden, die reeds begonnen waren zich te ontwapenen, en op de voorstellen die twee Duitsche mogendheden zelve hadden gedaan om het Bondsleger op den voet van vrede terug te brengen.

De interpellant maakte tevens van deze gelegenheid gebruik om bij de Regering ernstig aan te dringen, om, indien de omstandigheden eventueel daartoe aanleiding gaven, te trachten voor goed een einde te maken aan de betrekkingen tusschen Limburg en den Duitschen Bond. Spreker trad hier op nieuw in eene opsomming van al de, volgens hem onbestaanbare en onoplosbare moeijelijkheden, waartoe die dubbele betrekking aanleiding gaf, en die bij eene vroegere discussie van alle zijden zijn toegelicht. Voorts nam hij een gezegde op van een lid der Eerste Kamer (de heer van Andringa de Kempenaer), die bij de behandeling van de wet op het Limburgsche Bondscontingent had beweerd, dat Limburg in 1830 niet getoond had zoo Nederlandsch gezind te zijn. Spreker betoogde nu, dat Limburg in 1830 door de Hollandsche troepen verlaten was geworden en dat men in Limburg niets anders had gedaan, dan aan te dringen op menige hervorming, die eerst 8 jaren later tot stand kwam; hij meende deze rectificatie omtrent hetgeen in de andere Kamer was gezegd niet te mogen terug houden. Ten slotte drong hij er op aan, zonder van den Minister van Buitenlandsche Zaken antwoord te verlangen, om zoo spoedig mogelijk te zorgen dat Limburg verwijderd worde uit het gezelschap waarin het zich thans, krachtens tractaten, zag geplaatst.

De *Minister van Oorlog* antwoordde, dat zoodra de Regering het berigt ontvangen had van het vaststellen van de preliminairen tot den vrede, zij onzen Gezant te Frankfort had gelast van de Bondsvergadering te vragen, welke de voornemens waren van den Bond met betrekking tot de terugbrenging van het Bondsleger op den voet van vrede. Het was aan de Vergadering bekend dat Oostenrijk en Pruissen reeds voorstellen in dien zin hadden gedaan, en zoodra die voorstellen waren aangenomen, zou de Regering zich haasten het Limburgsche contingent op voet van vrede terug te brengen. De Minister meende er te mogen bijvoegen, dat de Regering geloofde van de haar verleende bevoegdheid het meest omzigtige gebruik te hebben gemaakt, want zij had alleen over die lotelingen beschikt, die primitief waren ingelijfd. Deze zullen nu, na de aanneming van een besluit door de Bondsvergadering, naar huis worden gezonden, hetgeen des te eerder geschieden zal, omdat het voornemen bij de Regering vast staat om ook de twee andere ligtingen die over het geheele Land zijn opgeroepen, de ligtingen van 1856/57, reeds bij het einde dezer maand, huiswaarts te zenden, met uitzondering van hen die bestemd zijn te kamperen, doch welke laatsten dan toch op het einde der volgende maand zouden worden ontslagen. De Regering hoopt dus de overtuiging te hebben gegeven, dat zij zoo spoedig mogelijk tracht den buitengewonen toestand waarin men verkeerd had te doen eindigen.

De heer *van Hoëvell* wenschte nu iets te zeggen naar aanleiding van hetgeen door den Minister van Oorlog betrekkelijk de ligtingen van 1856 en 1857 was verklaard, doch op het verlangen van den Voorzitter verschoof dat lid zijne opmerkingen totdat de interpellatie over het Limburgsche Bondscontingent zou zijn afgeloopen.

Nadat de heer *van Wintershoven* zijn genoegen had te kennen gegeven over den inhoud van de inlichtingen des Ministers, en andermaal had verklaard dat de Regering zooveel mogelijk bij de uitvoering van de wet aan de bezwaren der ingezetenen was tegemoet gekomen, constateerde hij dat bij de oproeping van dat contingent geen enkel man had gemankeerd, hetgeen, volgens den spreker, een welsprekend antwoord was op de beschuldiging in de andere Kamer omtrent de min gunstige gezindheid van Limburgs ingezetenen ingebragt. Daarop ontstond eene woordenwisseling tusschen de heeren *Storm van 's Gravesande* en *Wintershoven*, daar eerstgenoemde het gesprokene door den heer de Kempenaer in de Eerste Kamer handhaafde, en laatstgenoemde daaruit aanleiding nam om in eenige ontwikkeling te treden van den toestand, waarin Limburg zich in 1830 had bevonden, ten betooge dat Limburg niets had gedaan, waardoor het verdiend had Nederlands sympathie te verliezen.

Ten gevolge van deze woordenwisseling meende de heer Wintgens te moeten opmerken dat naar zijne herinnering dit de eerste maal was dat hier gesproken werd over hetgeen in de Eerste Kamer was aangevoerd, terwijl het hem daarentegen was opgevallen, dat meermalen in de Eerste Kamer over de handelingen van de Tweede werd gesproken op eene wijze, die hij niet zou noemen een schamperen toon, maar die hij niet wenschelijk achtte dat tusschen hooge Staatsligchamen gevoerd werd, en hij gaf in overweging of het niet wenschelijk ware, ten deze het voorbeeld van Engeland te volgen, alwaar men zich met de meeste reserve onthield van dergelijke aanwijzingen te doen. Hij hoopte dat de Kamer niet het voorbeeld zou volgen van hetgeen hij tot zijn leedwezen zoo menigmaal in de Eerste Kamer had opgemerkt.

De heer *Thorbecke* besloot de discussie over dit onderwerp, door in de eerste plaats te herinneren dat tusschen hetgeen in Limburg in een kritiek oogenblik had plaats gegrepen en nu, de afstand zoo groot was, dat men veilig ten deze mogt toepassen de regelen eener algemeene amnestie, dat is, van weêrszijden vergeten wat gebeurd is. In de tweede plaats had hij een verzoek te rigten tot de Regering, daarin bestaande, dat zij in het vervolg de omstandigheden in gedachten houde die thans plaats gegrepen hebben bij Duitschlands oorlogstoebereidselen. Met grooten aandrang en omslag was daar gevraagd de marschvaardigstelling der contingenten; maar toen het er op aankwam van die contingenten gebruik te maken, bleek het dat de eerste voorwaarde, waaronder die contingenten in beweging konden worden gebragt, niet te bereiken was. Met den heer van Wintershoven deelde hij den wensch, dat wij trachten zouden Limburg zoo spoedig mogelijk los te maken van den Duitschen Bond, maar hij durfde zich niet vleijen dat dit morgen of overmorgen plaats zou hebben; maar bij de onderhandelingen, die zouden kunnen gevoerd worden, zou er van onze zijde wel reden zijn op zoodanige regeling aan te dringen. In allen gevalle hoopte de spreker dat wij, als er weer iets mogt gebeuren, zouden letten op de magteloosheid waardoor de Duitsche Bond zich thans heeft gekenmerkt en dat wij in de vervulling der ons opgelegde verpligtingen niet haastiger zouden wezen dan de minst haastige.

Niemand meer het woord vragende wordt deze interpellatie beschouwd te zijn afgeloopen.

De heer *van Hoëvell* verkreeg nu verlof tot het doen van eene

Interpellatie betrekkelijk het naar huis zenden van de ligtingen 1856 en 1857.

De heer *van Hoëvell* verklaarde met teleurstelling van den Minister van Oorlog te hebben vernomen, dat deze voornemens was om een deel van de miliciens der ligtingen van 1856 en 1857 huiswaarts te zenden met het einde dezer maand, en een ander deel op het einde der volgende maand. Spreker was geweest een der krachtige bestrijders van de wet, waarbij die ligtingen werden opgeroepen. Hij had het betreurd, dat die wet met de kleinst mogelijke meerderheid was aangenomen, want hij had die wet als eene groote ramp voor het Vaderland beschouwd. Hij had zich echter getroost met de belofte, door den Minister van Oorlog afgelegd, n. l. dat hij met de meest mogelijke terughouding van de bevoegdheid die de wet gaf gebruik zou maken, daar de Minister zelf verklaarde den maatregel met weerzin voor te slaan. En wat zag men thans gebeuren? Reeds eenige dagen geleden was de vrede gesloten. Men zag om ons heen de onmiddellijke gevolgen van dien vrede tot geluk en heil der bevolking. Overal elders worden die troepen reeds naar huis gezonden, doch hier zullen zij onder de wapenen moeten blijven, een deel tot het laatst dezer en een ander deel tot het laatst der volgende maand. Is dat, vroeg de spreker, voldoen aan de Grondwet? Is dat de noodzakelijkheid alleen in het oog houden? Waarom niet reeds dadelijk die ligtingen naar huis gezonden? Het was geen geringe last, dien men op de Natie gelegd had, niet enkel uit het finantiële oogpunt, maar van wege de talrijke handen, die aan den arbeid onttrokken waren. Men had toen van gevaren gesproken; deze zijn thans geweken, en waarom nu langer met het naar huis zenden der manschappen gewacht?

De *Minister van Oorlog* gaf van zijne zijde teleurstelling te kennen over hetgeen hij zoo even had vernomen. Hij had integendeel gedacht, bij de behandeling dezer geheele zaak getrouw te zijn gebleven aan hetgeen hij van den eersten dag af gezegd had omtrent het gebruik dat van de bedoelde wet zou worden gemaakt. De meeste sprekers, die bij de behandeling der ligtingen-wet het woord gevoerd hadden, hadden aangetoond de noodzakelijkheid van oefening en dat aan de oproeping het karakter van oefening bepaald moest worden gegeven. Algemeen heeft de Kamer tevens erkend dat het leger geoefend moest worden. Van dat standpunt beschouwd moesten ook de voornemens der Regering beoordeeld worden; de manschappen zijn er reeds, de onkosten zijn gemaakt en wanneer nu reeds 3/4 der opgeroepenen op het einde dezer maand zullen worden huiswaarts gezonden, dan kon niet worden gezegd dat op de lotelingen die opgeroepen zijn te groote last gelegd was. De oefening in het kamp was als dringend noodzakelijk erkend. Op grond daarvan zijn de leverantien gesloten, doch heeft men den oefeningstijd tot binnen de naauwste grenzen teruggebragt, zoodat die tijd nog geene vier weken duren zal. De Minister meende derhalve, dat de Regering het bewijs had geleverd dat zij in deze met de meeste spaarzaamheid van de haar verleende bevoegdheid gebruik had gemaakt.

De heer *Storm van 's Gravesande* merkte op dat de vergelijking van den heer van Hoëvell met hetgeen in Duitschland geschiedde, niet opging, want in Duitschland was alles opgeroepen, tot de reserve toe, en nu was het hem niet bekend dat daar nu ook alle ligtingen waren huiswaarts gezonden. Hier waren slechts twee ligtingen opgeroepen die, volgens de Grondwet, jaarlijks zes weken konden worden bijeengehouden. Nu zij er eenmaal zijn was het dan ook beter ze nog wat bijeen te houden, en kon hij het alzoo niet zoo geheel afkeuren, indien de Regering van de gemaakte kosten gebruik wilde maken om de troepen zooveel mogelijk te oefenen.

De heer *Dullert* deelde dezelfde teleurstelling als de heer van Hoevell. Hij had niet verwacht dat de Regering nu op eenmaal een beroep zou doen op art. 183 der Grondwet. Men had de Regering vroeger op dat art. gewezen, maar toen betoogde zij, dat hare maatregelen moesten worden genomen op grond van art. 184 der Grondwet, dat is op grond van buitengewone omstandigheden. De houding die de Regering nu aanneemt, was in strijd met de vroeger aangenomene. Indien jaarlijksche oefening noodig ware, dan moest daarvoor bij de jaarlijksche begrooting gezorgd worden. Er waren thans middelen aangevraagd steunende op den buitengewonen toestand van Europa, en wanneer men die gelden nu tot oefening besteedde dan werd daaraan eene bestemming gegeven, vreemd aan de bedoeling waarmede de wet was aangenomen. Ook de redenen die aangevoerd waren tot het verdedigen van het bijeenhouden der troepen schenen niet zeer gegrond. Men zeide toch dat de kosten nu eenmaal gemaakt en de mannen aanwezig waren. Dat waren redenen aanlokkelijk voor hen, die dweepen met groote militaire vertooningen; maar zij, die gelijk de spreker, er hooger prijs op stellen dat de bevolking haren tijd aan nuttigen arbeid bestede, zagen liever het geld nutteloos dan op die wijze besteed. In België begreep men het aldus, want de miliciens die in het kamp van Beverloo waren opgeroepen, waren reeds huiswaarts gezonden en het kamp zelf was opgebroken. Op grond van dit alles meende hij dat de houding der Regering niet was die, welke men daarvan had mogen verwachten.

De *Minister van Oorlog* antwoordde dat op de Regering de bepaalde verpligting rustte om te zorgen en te waken dat de strijdkrachten van den Staat geoefend zijn. Hij geloofde dan ook niet, dat de bewering van den heer Dullert juist was, dat bij de plaats gegrepen oproeping het denkbeeld van oefening uitgesloten was. Integendeel, zelfs in den considerans der wet werden op voorstel der Kamer de woorden *buitengewone omstandigheden* weggenomen, juist omdat men aan de wet het karakter van oefening wilde geven, en nu meende hij als Minister van Oorlog niet te kort te doen aan zijn pligt, en van de hem verleende bevoegdheid geen misbruik te maken, wanneer hij 3/4 gedeelten der opgeroepenen slechts 21 dagen onder de wapenen hield. Ook de vergelijking met België ging mank. Het kamp te Beverloo was niet opgebroken; in dat kamp rouleert jaarlijks het Belgische leger, en men moest niet vergeten, dat de Belgische lotelingen drie jaren lang onder de wapenen blijven.

De heer *van Hall* merkte op dat de Minister verkeerd citeerde, want dat in den considerans de woorden „tegenwoordige omstandigheden en art. 184 der Grondwet”, in de wet gebleven waren. De vraag die het hier gold, gelijk de goede trouw dat medebragt, was deze: de ligtingenwet was gevoteerd op grond van buitengewone omstandigheden; hebben die omstandigheden nu opgehouden te bestaan, ja of neen. Het stond niet aan hem om te beoordeelen of de Regering zich thans kon en behoorde uit te laten over dit bepaalde punt, dat zoo geheel buiten de discussie lag; doch hij heeft alleen willen constateeren, welke de vraag is, die hier ter goeder trouw behoort beantwoord te worden.

De heer *van der Linden* vereenigde zich met de zienswijze van den vorigen spreker. De Kamer had het denkbeeld om de miliciens zes weken te doen zamen blijven aan de Regering aan de hand gedaan, maar zij wilde dat niet. Zij verlangde eene wet, gegrond op de buitengewone omstandigheden, en nu gebood niet alleen de goede trouw, maar de wet zelve verbood de verdere zamenblijving der miliciens. Wanneer de omstandigheden geëindigd zijn, waarop de wet gegrond is, dan moest die wet ook ophouden te werken: het was dus eene questie van de uitvoering van de wet. En wat nu de oefening betreft, had men bij de behandeling der wet beweerd dat eene oefening van zes weken niets zou beteekenen, en nu wilde de Minister zelf eene oefening van 3½ week doen plaats hebben. Was dat niet volslagen nutteloos, of zou nu plotseling eene oefening van drie weken voldoende zijn? Spreker eindigde met bij deze gelegenheid op nieuw krachtig aan te dringen op de herziening van de wetten op de militie en schutterijen.

De heer *van Hoëvell* wees er met de wet in de hand op, hoe men bij de vaststelling van die wet was uitgegaan van het begrip der *tegenwoordige* omstandigheden, gelijk ze het Ministerie toen zoo donker en duister had ingezien, om art. 184 der Grondwet toe te passen. Hij herhaalde dus de vraag van den heer van Hall: „zijn de toen bedoelde tegenwoordige „omstandigheden veranderd, ja of neen?” Indien het Ministerie meende dat het leger oefening noodig had, zou het zeker geen beroep doen op art. 184 maar op art. 183 der Grondwet. De uitvoering was dus strijdig met de wet, en daarom achtte hij zich verpligt eene poging te wagen, om die uitvoering, zoo nadeelig voor het Land, te keeren, weshalve hij de volgende gemotiveerde orde van den dag voorstelde: „*de Kamer, van oordeel dat het wenschelijk is om* „*in de tegenwoordige omstandigheden de miliciens* „*der ligtingen van* 1856 *en* 1857 *ten spoedigste huiswaarts te doen keeren, gaat over tot de orde van* „*den dag.*”

De heer *Dullert* merkt op: 1^0^. dat de Minister het geen gebeurd was met den considerans van de wet, strekkende tot aanvulling der magazijnen, verward had met de ligtingenwet, en 2^0^, dat, al mogt het kamp van Beverloo niet zijn opgebroken, dan toch de opgeroepen miliciens naar huis waren gezonden. Terwijl hij verklaarde de orde van den dag te ondersteunen, vroeg hij tevens, in hoever de Minister gevolg had gegeven aan het crediet hem verleend voor de aanschaffing van paarden en andere oorlogsartikelen, met uitsluiting van hetgeen strekken moest tot verbetering der vuurwapenen.

De *Minister van Oorlog* verklaarde, in antwoord op de vraag van den heer van Hall, dat ook in het oog van de Regering de omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, die aanleiding gegeven hadden tot de ligtingenwet. In antwoord op de vraag van den heer Dullert zeide de Minister, dat hij reeds de noodige bevelen had gegeven alle verdere uitgaven, ook wat de aanschaffing van paarden betreft, te staken, behalve die betrekking hebben tot verbetering der getrokken vuurwapenen; overigens zou de wet van 15 mei tot aanvulling der magazijnen enz. ten volle ten uitvoer worden gelegd. Wat de voorgestelde orde van den dag betrof, moest de Minister met nadruk in overweging geven, dat, ofschoon de omstandigheden veranderd waren, niemand zal kunnen ontkennen dat er behoefte bestaat aan oefening van het leger. Nu alle maatregelen genomen en de kosten gemaakt zijn, zou men die oefening goedkooper kunnen tot stand brengen, dan wanneer men de lotelingen naar huis zond om ze later voor zes weken op nieuw op te roepen. Op grond van dit alles achtte de Minister zich verpligt, de Kamer dringend in overweging te geven deze omstandigheid wel in aanmerking te nemen en niet over te gaan tot de voorgestelde orde van den dag.

De heer *van Hall* mogt niet ontveinzen gedacht te hebben, dat de Regering schroomvallig zou zijn in de beantwoording eener zoo gewigtige vraag, als door hem was gedaan, en dat zij van de Kamer uitstel tot overweging zou hebben gevraagd. Maar nu de Minister van Oorlog zelf geen uitstel verlangt en nu in ronde woorden verklaart, in tegenwoordigheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken, die zwijgt en dus consenteert, dat de omstandigheden, die aanleiding gegeven hebben tot de wet, hebben opgehouden te bestaan; nu is ook de grondslag weggenomen waarop de geheele wet berust. Ik zie dan ook met genoegen, maar ook tot mijne uiterste verbazing, de gerustheid waarin de Regering schijnt te verkeeren. De Regering, ziende dat twee groote Mogendheden zich aan het *Conseil Européen* onttrekken, wetende hetgeen daarover in Engeland is gezegd, verklaart dat wij niet meer verkeeren in buitengewone omstandigheden! Dat gaat alles te boven wat ooit omtrent de gerustheid eener Nederlandsche Regering bekend is geweest; want hetgeen thans plaats heeft, heeft men nooit te voren in Europa gezien, en dit nam spreker de vrijheid een zeer buitengewonen toestand te vinden.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken* verklaarde verpligt te zijn na het zoo even gesprokene een enkel woord te moeten zeggen. De heer van Hall scheen gevolgtrekkingen af te leiden uit des Ministers stilzwijgen, die daaruit niet behoorden te worden afgeleid. Men had toch hier slechts de vraag opgeworpen, of de buitengewone omstandigheden die tot de ligtingenwet aanleiding gaven, veranderd waren, en daarop kon ook hij een bevestigend antwoord geven; maar of er desniettemin geene buitengewone omstandigheden bestonden, die nog niet vergunden met volkomen gerustheid over te gaan tot dien toestand welke men den vredes-toestand noemt, daarop zou hij Minister geen geruststellend antwoord durven geven. Wij wisten wel dat de oorlog in Italië voor het oogenblik had opgehouden te bestaan en dat de oorlog door een vrede vervangen was, maar wij weten nog niet welken invloed deze verandering van omstandigheden zal hebben. Waar de hartstogten tot zoo groote hoogte zijn opgewonden geraakt, waar zoovele beloften zijn gegeven die niet zijn vervuld, daar kan men niet zeggen dat de buitengewone omstandigheden zoo in allen deele hebben opgehouden te bestaan, dat wij in vredestoestand verkeeren, zoodat alle kansen voor verdere verwikkelingen verdwenen zijn. En wat nu de miliciens betreft, kan men niet zeggen, dat hunne indienstblijving geheel overbodig zou zijn; men kan, nog altijd steunende op de wet, hen in dienst houden. En dit rust niet alleen op de ligtingenwet, maar ook op art. 183 der Grondwet, volgens welke de Regering eene oefening van zes weken kan doen plaats hebben; en nu eenmaal de miliciens zijn opgeroepen, kan de Regering voor het bijeenhouden zich op dat artikel beroepen. Wat zou nu te midden van deze omstandigheden de orde van den dag beteekenen? Naar des Ministers inzien zou zij niet beantwoorden aan hetgeen de voorsteller er mede beoogt. Er wordt toch in gezegd, dat de Kamer het *wenschelijk* acht, dat de miliciens huiswaarts keeren. Of die wensch bevredigd zal worden is geheel onzeker. Al spreekt de Kamer dien wensch uit, de wet wordt er niet door veranderd en art. 183 der Grondwet blijft bestaan. De Minister geloofde dus niet dat de orde van den dag, al werd ze aangenomen, aan het doel beantwoorden zou. En wat nu eindelijk de opmerking betrof van den heer van Hall, was de Min. het volkomen eens, dat het niet wenschelijk was om zoo onvoorbereid te beslissen over eene plotseling opgeworpen motie, die tot de uitvoering van eene wet en tot het regt verstand van de Grondwet in betrekking stond.

De heer *Dirks* meende uit de rede van den Minister van Oorlog te hebben opgemerkt diens voornemen, om, indien de motie werd aangenomen, de miliciens later voor zes weken op te roepen. Hij vroeg daaromtrent opheldering; want indien dit het geval ware, dan zou hij het eene dwaasheid achten de orde van den dag aan te nemen.

De heer *van Hall* betuigde zijnen dank voor de inlichtingen, die de Minister van Buitenlandsche Zaken gegeven had, en verklaarde dat hij op grond van die opheldering tegen de orde van den dag stemmen zou.

De heer *Thorbecke* zag geen kans op welke wijze onze manschappen ooit tot de vrijheid zouden kunnen komen, want vroeger moest men tot de oproeping besluiten uit hoofde van den oorlog, en nu achtte men hun zamenblijven noodig omdat er vrede was en omdat uit dien vrede weder oorlog geboren kon worden. Hij meende dat op grond van de aangenomen ligtingenwet de miliciens niet langer in dienst konden worden gehouden. Met aandrang had eerst de commissie van rapporteurs, daarna de Kamer er op gewezen, om gebruik te maken van art. 183 der Grondwet. Het heeft niet mogen baten; er was oorlog, en dientengevolge moesten ook wij ons wapenen. De Minister van Oorlog heeft nu zelf verklaard dat de oorlogsomstandigheden voorbij waren, terwijl de bewering van den Minister van Buitenlandsche Zaken, dat de omstandigheden niet zoo waren om wapening overbodig te achten, nog nader behoorde bewezen te worden. Meende de Regering dat de miliciens volgens art. 183 geoefend moesten worden, dan moest de Regering daartoe nadere voorstellen doen.

De heer *van Hoëvell* betoogde dat ook de Minister van Buitenlandsche Zaken ten gevolge van den verrassenden vrede de oorlogswet geheel uit het oog had verloren, want ook die Minister had gesproken van *buitengewone* omstandigheden, terwijl de wet slechts

sprak van *tegenwoordige*, die nu geheel hadden opgehouden te bestaan. Eene tweede vergissing bestond daarin, dat de wet alleen verwees naar art. 184, en in geenendeele naar art. 183 der Grondwet. Spreker bragt overigens hulde aan de cordaatheid, waarmede de Minister van Oorlog erkend had, dat de buitengewone omstandigheden niet meer bestonden, en het deed hem leed dat de Minister van Buitenlandsche Zaken zich had laten verleiden, om aan die cordaatheid iets te onttrekken en getracht had door zeer spitsvondige redenen voor te stellen alsof zijn collega van Oorlog zich vergist had en dat er wel degelijk buitengewone omstandigheden bestonden.

De heer *van Heiden Reinestein* verklaarde te zullen stemmen tegen de orde van den dag, omdat de Regering wil blijven binnen de grondwettige grens van zes weken, en omdat aan het leger de oefening ontbreekt, die het toch nog altijd wenschelijk is dat het, met het oog op de bestaande omstandigheden bezitte.

De *Minister van Buitenl. Zaken* ontkende dat hij spitsvondige redenen zou hebben gebruikt, hij geloofde dat zijne redenen zeer eenvoudig geweest waren, en dat de juistheid daarvan gemakkelijk kon worden ingezien. Volgens het dispositief van de wet kunnen de miliciens der ligtingen van 1856 en 1857, die bereids onder de wapenen zijn of die ten gevolge der tijdsomstandigheden opgeroepen mogten kunnen worden, in werkelijke dienst gehouden worden tot 30 sept. 1859. De omstandigheden zijn sedert veranderd, maar nu is het art. 183 der Grondwet dat in toepassing komt. De oproeping heeft dus plaats gehad volgens de ligtingenwet, en de indiensthouding geschiedt op grond van art. 183. De Minister geloofde dus dat de Regering volkomen was geregtvaardigd. Voor die oefening was het bestaan van buitengewone omstandigheden niet noodig; want art. 183 der Grondwet eischte oefening in vredestijd onder alle omstandigheden. Die oefening was gedurende eenige jaren verzuimd geworden, en het was natuurlijk dat men haar thans deed plaats grijpen. Wat onder deze omstandigheden baten zal, het uitdrukken door de Kamer van een ijdelen wensch — ijdel, om dat de wensch in strijd was met de voorschriften van deze Grondwet — het antwoord daarop te geven liet de Minister gerustelijk aan de Vergadering over.

De heer *van Nispen van Sevenaer* herinnerde dat de Regering in de Memorie van toelichting tot de ligtingenwet had verklaard, dat indien de toestand mogt verkeeren, zij zich haasten zou de miliciens huiswaarts te zenden. De vraag was nu: hebben de buitengewone omstandigheden opgehouden te bestaan? Hij kende van den vrede niets meer dan hetgeen de dagbladen er van gemeld hadden, maar hij meende gelezen te hebben dat Engeland en Pruissen te vergeefs van Frankrijk en Oostenrijk inlichtingen omtrent dien vrede gevraagd hebben; en nu was zijn gevoelen dat, wanneer twee groote Mogendheden nu nog van top tot teen gewapend, dergelijke houding tegen andere groote Mogendheden aannamen, de staatkundige toestand geacht kon worden niet geheel zuiver te zijn. Hij wenschte derhalve te weten, of het Ministerie den staatkundigen toestand van dien aard acht, dat het zonder vrees de toekomst tegemoet kon gaan. Zijne stem zou daarvan afhangen.

De heer *Mackay* kon het dispositief niet afscheiden van den considerans der ligtingenwet en hij liet zich dan ook niet afleiden door beschouwingen over art. 183 der Grondwet. Hij had zijne stem gegeven met het oog op buitengewone omstandigheden, hij liet zich van dit punt niet afbrengen en daarom zou hij stemmen voor de motie. Gaarne wilde hij hulde brengen aan den Minister van Oorlog, die leven en kracht aan het leger wenschte te geven, maar als wetgever moest hij vragen: welke motiven tot grondslag van de wet gestrekt hebben? Of de motie, indien ze werd aangenomen, een ijdele wensch zou zijn, dat moest hij aan de Regering overlaten. Het gold hier z. i. niets anders dan eene verklaring der Kamer over de uitvoering eener wet, en hij althans legde die verklaring af, zonder in het minst het Ministerie te willen bemoeijelijken; want hij ging alleen met zijn geweten te rade. Alleen dan zou hij tegen de motie stemmen, indien de Regering de verklaring aflegde dat het bijeenhouden der manschappen door de belangen van het Vaderland gevorderd werd.

De heer *Storm van 's Gravesande* verklaarde met leedwezen gehoord te hebben, dat de Regering het motief der tijdsomstandigheden had laten varen en zich nu beroept op art. 183 der Grondwet. Hij voor zich zag in die tijdsomstandigheden nog vele bezwaren; hij voorzag eene groote toekomst, want men ging nu tegemoet eene alliantie van de drie magtigste Keizers, waarbij de belangen der kleinere Staten op het spel konden worden gezet. Hij zou dus stemmen tegen de motie.

De heer *van Voorthuyzen* ondersteunde de voorgestelde orde van den dag, op grond dat de Regering zelve vroeger had verklaard, dat zij de miliciens huiswaarts zou zenden, zoodra de tijdsomstandigheden het gedoogen zouden.

De heer *de Bieberstein* was van gelijke meening. Beamende hetgeen de heer Mackay had aangevoerd, achtte hij het bovendien onregtvaardig, dat nu een deel der miliciens 20 dagen en een ander deel 50 dagen onder de wapenen zou worden gehouden.

De heer *van Hoëvell* had gedacht dat de gebeurtenissen der laatste dagen tot eene les zouden gestrekt hebben aan hen, die de toekomst zoo donker hebben ingezien. Tot zijne verbazing echter worden nu weder gronden geput uit eene coalitie van de drie magtigste Rijken in Europa. Spreker meende dat wij de boog niet te vroeg te sterk moesten spannen, want hij kon dan wel verslapt zijn, op het oogenblik dat wij hem noodig zouden hebben. Hij had de motie voorgesteld in zeer zachte woorden; want hij had gedacht aan het *fortiter in re suaviter in modo*. Hij dacht, dat de Minister dezen zachten vorm zou hebben gewaardeerd, nu hoorde hij evenwel dat de Minister de motie noemt een ijdelen wensch. Hij ontkende dat dit nu reeds kon worden gezegd. Indien de motie werd aangenomen, dan was het een wensch van de Kamer, en dan lag het in de hand van het Ministerie om dien wensch ijdel te maken. De Kamer kon niet anders zeggen dan hare meening; bleef deze onvervuld, dan zou er ontstaan een toestand, dat de meerderheid der Kamer niet instemde met de zienswijze van het Ministerie.

De heer *Schimmelpenninck* wees er op met hoe veel omzigtigheid men ieder woord van de motie aan zijne eigene individuele overtuiging moest toetsen. Hij althans meende verpligt te zijn dit te doen, en dan was hij het eens met die leden die meenden, dat de omstandigheden niet van dien aard waren om de verklaring af te leggen, dat de miliciens ten spoedigste naar huis moesten worden gezonden. Hij zou derhalve tegen de motie stemmen.

De heer *Sander* herinnerde, dat bij de behandeling der ligtingenwet de heer van Akerlaken eene pertinente vraag tot de Regering had gerigt, en dat uit het antwoord daarop door de Regering gegeven was gebleken, dat de ligtingenwet alleen het karakter van verbetering, van aanvulling, van oefening droegen. Met dat doel voor oogen, achtte spreker het dan ook ondenkbaar, de Regering nu te verpligten tot het naar huis zenden der miliciens, zonder hun gelegenheid tot oefening te hebben gegeven.

De heer *van der Linden* merkte hierop aan, dat hier alleen de vraag gold: wat in de ligtingwet te lezen stond? En dan las hij van niets anders dan van tegenwoordige omstandigheden en van art. 184 der Grondwet.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken* betoogde dat het hoogst moeijelijk was, om, wanneer men zoo plotseling door eene motie als deze werd overvallen, de geheele kracht en strekking daarvan op eens te voorzien. Reeds had hij opgemerkt dat er iets aan de motie haperde; zij drukte wel een wensch uit, maar liet geheel in het onzekere of aan de vervulling daarvan zou gedacht worden. Ook de Regering beaamt de wenschelijkheid van het huiswaarts zenden; maar zij moet in het oog houden of de omstandigheden inderdaad zoodanig waren, dat aan dien wensch kon gevolg worden gegeven. Nu was het opmerkelijk, dat zij vooral voor de motie te velde zijn getrokken, die tegen de ligtingenwet gestemd hebben, en nu mogt al ligt de vraag rijzen, of zij wel juist degenen zijn, geschikt om over die ligtingenwet met onpartijdigheid te oordeelen, en of zij niet veeleer alles in het werk stellen, om de werking dier wet zooveel mogelijk krachteloos te maken. De heer van Nispen had gevraagd of men de miliciens zonder vrees voor de toekomst naar huis kon zenden; de Minister moest die vraag in ontkennenden zin beantwoorden. De tijdsomstandigheden zijn wel veranderd, maar zij zijn niet zoodanig dat zij eene oefening van de Nationale Militie overbodig zou maken. Het blijft wenschelijk in de tegenwoordige omstandigheden een geoefend leger te hebben, en wanneer de Grondwet voorschrijft, dat het leger in vredestijd zes weken geoefend moet worden, hoeveel te meer dan is daarvoor grond, nu de omstandigheden zoodanig zijn, dat men niet met volkomen zekerheid kan beoordeelen, welke gevolgen zouden kunnen voortvloeijen uit eene zamenspanning van groote Mogendheden, waarbij de kleinere zeer spoedig konden geroepen worden zich voor te bereiden die zamenspanning te keer te gaan. De Minister kon het overigens den heer Mackay niet toegeven, dat de grond, waarop de ligtingenwet steunde, vervallen was. Die grond was niet vervallen; hij herhaalde het, de tijdsomstandigheden waren wel veranderd, maar niet van dien aard, dat men daaraan volkomen gerustheid kon ontleenen.

De *Minister van Oorlog*, antwoordende op de vraag van den heer Dirks, zeide, dat eene nadere oproeping tot oefening gedurende zes weken zou afhangen van de omstandigheden en van hetgeen omtrent de motie door de Kamer zou worden beslist.

De heer *van Asch van Wijck* zou stemmen tegen de motie, omdat hij, daarin eens met den heer Schimmelpenninck, bezwaar had tegen de woorden waarin die motie was vervat. Maar indien hij tegenstemde, wilde hij daardoor niet geacht worden een blijk van vertrouwen te geven aan het Ministerie. De heer van Hoëvell toch had gezegd, dat de motie de strekking had, om in de zachtste woorden te kennen te geven dat de meerderheid dezer Kamer geen vertrouwen stelde in dit Ministerie. Hij wilde dus door zijne stem niet aantoonen dat hij *wel* vertrouwen had.

De heer *de Brauw* stond, naar aanleiding van deze verklaring op, om van zijne zijde de meening uit te drukken, dat de heer van Hoëvell een dergelijken uitleg aan zijne motie niet had gegeven, maar alleen dat de aanneming der motie zou bewijzen dat omtrent dit bepaalde punt, indien aan de motie geen gevolg werd gegeven, verschil van gevoelen tusschen de meerderheid der Tweede Kamer en de Regering bestond. Hij zou stemmen voor de motie, omdat hij met den heer Mackay van meening was, dat men niet zoo op eens van art. 184 op art. 183 der Grondwet springen kon. Ook hij zag de tijdsomstandigheden niet zoo helder in; maar hij had de ligtingenwet alleen onder bepaalde omstandigheden aangenomen; die omstandigheden waren voorzeker vervallen.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken* verklaart nu, dat door de gevoerde discussien het tot meerdere duidelijkheid gekomen is, wat eigenlijk de beteekenis der voorgestelde orde van den dag moest zijn. Aanvankelijk meende hij, dat er iets anders achter schuilde. Het was nu evenwel gebleken, dat de motie geene andere strekking had, dan te doen uitkomen een verschil van gevoelen ten aanzien van de uitvoering eener wet, en dat dus daaruit geene andere gevolgtrekking was te maken, dan zoo even is aangewezen.

Niemand meer het woord vragende, worden de debatten gesloten, en werd de gemotiveerde orde van den dag van den heer *van Hoëvell aangenomen* met 39 tegen 13 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Foreest, Storm van 's Gravesande, van Hall, Delprat, de Kempenaer, Hoekwater, Sander, Schimmelpenninck, van Heiden Reinestein, van Asch van Wijck, Godefroi, van Nispen en de Voorzitter.

Daarna werd de beraadslaging hervat over het wetsontwerp

tot vaststelling van bepalingen omtrent het gebruik der spoorwegen,

en wel in de eerste plaats over art. 3 en de daarop gisteren door den heer Wintgens voorgestelde amendementen. De heer *Wintgens* wijzigde zijne voorstellen en droeg aan de Vergadering drie amendementen voor, de strekking hebbende om in plaats te komen van art. 3 der Regeringsvoordragt. Deze amendementen luiden aldus:

1.º Ten aanzien van die ondernemers geldt hetgeen bij het wetboek van koophandel ten aanzien van voerlieden, schippers en ondernemers van openbare rijtuigen en vaartuigen is bepaald.

2.º De bepaling van art. 93 van het wetboek van koophandel kan echter door de ondernemers niet worden ingeroepen, ten opzigte van goederen en passagiers, welke dezen bij het verlaten van den spoortrein hebben aangenomen.

3.º De verpligting tot schadevergoeding kan door geene dienstreglementen of tarieven worden ingekort.

Nadat over dit amendement eene wisseling van gedachten had plaats gegrepen tusschen de heeren *Godefroi*, *Thorbecke* en den *voorsteller*, verklaarde de *Minister van Justitie*, dat hij het eerste amendement overnam, omdat het juist dezelfde strekking had als de redactie van de Regering, doch die alleen in andere woorden uitdrukte. De Minister verklaarde zich daarentegen tegen de twee andere amendementen. Dientengevolge werd het eerste amendement in de plaats gesteld van het Regeringsartikel, en de twee andere amendementen verworpen, het sub n.º 2 opgegevene met 38 tegen 12, en het sub n.º 3 met 34 tegen 16 stemmen. Art. 3 zelfs, gelijk het door de Regering van den heer Wintgens was overgenomen, werd goedgekeurd met 27 tegen 24 stemmen.

Voor stemden de heeren de Brauw, Slicher, Sloet, Taets van Amerongen, van Deinse, Gevers Deynoot, Zijlker, van der Veen, Storm van 's Gravesande, van Hall, Hengst, Wintgens, Meylink, de Kempenaer, Hoekwater, ten Cate, Bots, Sander, Dirks, Strens, Schimmelpenninck, van Heiden Reinestein, van Asch van Wijck, Mackay, van Heukelom, Wijbenga en de Voorzitter.

Na eene kleine wijziging door de Regering in art. 4 gebragt, zoodat het nu luidt: „de bestuurders eener „spoorwegdienst stellen een reglement voor die dienst „vast en onderwerpen dat aan de goedkeuring van „den Minister van Binnenlandsche Zaken. Alvorens „dit reglement is goedgekeurd wordt de dienst niet „geopend. Geene veranderingen worden zonder „goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche „Zaken in het reglement gebragt", werd dit art. 4 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 5 van het ontwerp was van den volgenden inhoud: „De bestuurders openen de dienst niet, „dan nadat de Minister van Binnenlandsche Zaken „daartoe magtiging heeft verleend. Alvorens die „magtiging wordt verleend, heeft eene opneming van „den weg en hetgeen daartoe en tot de daarover „loopende dienst behoort, door een bijzonderen „commissaris plaats."

De heer *Thorbecke* gaf daarentegen in overweging om in de plaats van dat art. het volgende in de wet te nemen:

„De dienst wordt niet geopend, noch na eene „staking, voorzien in art. 8, hervat, dan nadat de „Minister van Binnenlandsche Zaken daartoe magti„ging heeft verleend."

„Alvorens die magtiging wordt verleend, heeft „eene opneming van den weg en van de daartoe „behoorende werken van Regeringswege plaats.

„Gelijke opneming gaat het in gebruik nemen van „nieuwe of herstelde rij- of voertuigen vooraf."

De *Minister van Binnenl. Zaken* bestreed dit amendement op drie gronden, vooreerst, dat bij art. 19 van het ontwerp reeds voorzien is in het geval van staking, en dus de aanhaling van het enkele art. 8 minder omvattend was, dan de Regering bij hare regeling bedoelde. Ten tweede betwijfelde de Minister of wel al het materieel begrepen zou zijn onder de woorden „en van de daartoe behoorende werken:" en in de derde plaats dat het niet mogelijk zou zijn, om bij herstel van den weg de dienst te doen staken, gelijk het derde lid van het amendement scheen te bedoelen. Alleen nam de Minister uit dat amendement de woorden over „van Regeringswege", zoodat in het Regerings-artikel die woorden werden geplaatst in stede van „door een bijzonderen commissaris."

Het amendement in stemming gebragt zijnde werd het aangenomen met 37 tegen 12 stemmen, ten gevolge waarvan het Regerings-artikel vervallen is verklaard.

Wegens het vergevorderde uur wordt de verdere beraadslaging verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Verslag betrekkelijk de Wees- en Momboirkamers.

Zoo als men zich herinneren zal werd de conclusie van het verslag der Commissie, in wier handen gesteld was het verslag der algemeene Commissie van liquidatie der zaken van de voormalige wees- en momboirkamers wegens den stand harer werkzaamheden op 31 december 1857, — in de zitting van 17 maart jl. verworpen. De nieuw benoemde Commissie heeft thans haar verslag uitgebragt, en zegt daarin, dat het punt dat aanleiding tot verschil en verwerping van de conclusie heeft gegeven, betrof den twijfel door de vorige Commissie geopperd, omtrent „de meest bepaalde gezindheid der algemeene Commissie om belanghebbenden te gemoet te komen en geene overbodige vertraging of kosten te veroorzaken" in de afdoening der daarvoor vatbare boedels, waarvan zij in haar verslag gewaagde. De nieuwe Commissie vermeent dat de algemeene Commissie eer de afgifte bevordert dan bemoeijelijkt; terwijl in het tegenovergestelde geval opgave der redenen het vellen van een minder juist oordeel zou kunnen voorkomen.

Het komt der Commissie inderdaad wenschelijk voor dat zulks, zoo mogelijk, in het vervolg in de verslagen der Commissie moge worden vermeld, met het oog op het thans gerezen verschil; en daar de Tweede Kamer met de algemeene Commissie van liquidatie niet in onmiddellijke aanraking is, zou eene verzending van het verslag aan den Minister van Finantien het gereede middel kunnen zijn om tot de bereiking van dit doel te geraken.

De Commissie heeft mitsdien voorgesteld de mededeeling voor kennisgeving aan te nemen, haar verslag te doen drukken en ronddeelen, en hetzelve aan den Minister van Finantien bij afschrift te doen toekomen.

Begrooting van Uitgaven (1859) voor de gestichten Ommerschans en Veenhuizen.

Bij de Memorie van beantwoording der Regering op het voorloopig verslag der Kamer, betrekkelijk het wetsontwerp tot vaststelling der begrooting voor de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen, voor het tweede halfjaar 1859, deelt de Regering mede, dat de akte van toestemming en het doorhalen der hypothecaire inschrijvingen op de vaste goederen der Maatschappij van Weldadigheid reeds is ontvangen, zoodat er niets meer in den weg staat om de toegestane som van *ƒ* 3.650.000, en tevens de schuldeischers der voornoemde Maatschappij af te betalen. De Regering verklaart voorts dat het beheer over de gestichten Ommerschans en Veenhuizen voortaan zal worden gevoerd naar organieke bepalingen door den Koning, den Raad van State gehoord, vast te stellen. Reeds zijn die bepalingen aanhangig bij den Raad van State; zij betreffen de bestemming der gestichten, de opzending en het ontslag der verpleegden, de betalingen door de gemeenten, het onderhoud van de verpleegden in zalen en van die in huisgezinnen vereenigd, den arbeid der verpleegden en de orde en tucht in de gestichten. Doch de Regering verklaart daarbij dat het raadzaam is, alvorens belangrijke wijzigingen te brengen in de organisatie en het beheer der gestichten, af te wachten hetgeen de ondervinding daaromtrent zal leeren; het ware onverantwoordelijk zonder voldoende kennis van zaken het bestaande omver te werpen.

Overigens verdedigt de Regering, door het geven van nadere inlichtingen, de voorgedragen begrooting tegen het verwijt alsof de geheele inrigting op te weelderigen en kostbaren voet was vastgesteld. De Regering ontwikkelt vervolgens nog nader haar gevoelen, dat Ommerschans en Veenhuizen de inrigtingen zijn bedoeld in art. 274 van het strafwetboek. Op de door de Kamer gedane vraag, of het gesticht te Ommerschans opgeruimd en verkocht, en of de zich daar ter plaatse bevindende bevolking naar de gestichten te Veenhuizen overgebragt zou kunnen worden, antwoordt de Regering, dat zij die vraag onmogelijk bij den aanvang van het Staatsbeheer voetstoots kan beslissen; zij behoort hieromtrent eene overtuiging te erlangen, die alleen door eigen ondervinding verkregen kan worden. Eindelijk verklaart de Regering zich aan te sluiten bij de meerderheid der Kamer, die van oordeel was dat behoort te worden gebleven bij het beginsel van art. 66 der wet op het Armbestuur, namelijk, dat de kosten, voortvloeijende uit de plaatsing en verzorging in bedelaarsgestichten van bedelaars en landloopers, komen ten laste der gemeenten waar zij domicilie van onderstand hebben.

Tuchtiging op te leggen aan de verpleegden te Ommerschans en Veenhuizen.

Bij het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer van het wetsontwerp regelende de tuchtiging, op te leggen aan de verpleegden in de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen, die niet wegens bedelarij of landlooperij zijn veroordeeld, hebben verscheiden leden gemeend dat de strekking der Regering scheen te zijn, alles zoo veel mogelijk op den ouden voet te laten voortbestaan, althans geene verandering te brengen in de nog bestaande, naar veler inzien minder oordeelkundige vereeniging van veroordeelden, en uit anderen hoofde verpleegden. Er waren ook leden die op de splitsing aandrongen juist met het oog op de regeling van straffen. Als middel daartoe gaf men aan de hand, om de niet-veroordeelden bij voorbeeld in het gesticht te Ommerschans te vereenigen, door welken maatregel tevens vervuld zou zijn de voorwaarde van strafbaarheid, bij art. 274 der strafwet vereischt. Vrij algemeen was men intusschen van oordeel dat de wet slechts een tijdelijk karakter moest hebben en dit uitdrukkelijk in den considerans zal behooren te worden vermeld.

De commissie van rapporteurs, die van oordeel was dat deze punten geene opzettelijke schriftelijke gedachtenwisseling met de Regering vorderden, heeft gemeend met het uitbrengen van een eindverslag te kunnen volstaan.

Administratie van kapitalen enz. behoorende aan de voormalige wees- en momboirkamers.

Thans zijn te gelijk verschenen het voorloopig verslag der Tweede Kamer en de memorie van antwoord der Regering betrekkelijk het wetsontwerp, dat de strekking heeft om te voorzien in de doorloopende administratie van kapitalen, periodieke uitkeeringen en ander dergelijk voortdurend beheer, waarmede de voormalige wees- en momboirkamers zijn belast geweest. Wij kunnen volstaan met uit die stukken mede te deelen dat de Kamer nagenoeg algemeen met genoegen had gezien dat de Regering was teruggekomen van het beginsel, dat als grondslag was aangenomen van het door de vorige Regering aangeboden ontwerp van wet. Wat betreft het thans door de Regering omhelsde stelsel, het meest nabijkomende aan het vroeger besproken denkbeeld, om deze administratie te vereenigen met het bestuur der domeinen, hebben zeer vele leden verklaard zich daarmede te kunnen vereenigen. Anderen daarentegen bleven met kracht voorstaan het denkbeeld, om het beheer op te dragen aan eene zelfstandige onbezoldigde commissie uit drie of hoogstens vijf leden zamengesteld. Op het verlangen der Kamer heeft de Regering als tijdstip voor den overgang van het beheer op den Minister van Finantien thans aangenomen den uitersten termijn van 1 januarij 1860, en in een nieuw art. bepaald, dat de Minister van Finantien jaarlijks een verslag over het beheer zal uitbrengen, hetwelk tevens aan de Staten-Generaal zal worden medegedeeld.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.